

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวรัชฎาภรณ์ ทับรวม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2549

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวรัชฎาภรณ์ ทับรวม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2549

รัฐภาภรณ์ ทับรวย. (2549) การ สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนวัดประดู่จิมพลี กรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2548 จำนวน 90 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นละ 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แบบฝึกหัด แบบประเมินความ
คิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพชุดการสอนแต่ละชุดตามเกณฑ์ E_1 / E_2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งได้แก่
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ
82.30 , 86.72 และ 82.20 ตามลำดับ
2. หลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำนสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
นักเรียนมีพัฒนาการด้ำนสังคม แตกต่างจากก่อนการใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้ำน
สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

A CONSTRUCTION OF A GUIDANCE ACTIVITY TEACHING PACKAGE
FOR SOCIAL DEVELOPMENT OF FIRST LEVEL-PRIMARY EDUCATION
STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

MISS RACHADAPORN TUBRUEY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2006

Rachadaporn Tubruey. (2006) *A Construction of A Guidance Activity Teaching Package for Social Development of First Level - Primary Education Students*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor : *Asst. Prof. Dr. Totsaworn Maneesrikum*.

The purposes of this research were : (1) to construct a guidance activity teaching package for social development of students in the first level - primary education and (2) to evaluate the efficiency of each guidance activity teaching package for social development of students in the first level - primary education. Ninety subjects of the study of were simple randomly selected from the students in the first level - primary education of Watpraduchimplee School in Bangkok in the academic year 2005. These subject were classified in three groups : Prathom Suksa I Prathom Suksa II and Prathom Suksa III. Each group consisted of 30 students. The research instruments were a guidance activity teaching package for social development of the students, the exercises , and the assessment of the opinion of the students towards a guidance activity teaching package for social development of the students in the first level primary education. The efficiency of each package was analyzed by E_1 / E_2 . The data were analyzed by means , standard deviation and t-test for dependent samples.

The results of this study were as follows :

- 1) The efficiencies E_1 / E_2 of eighteen guidance activity teaching packages for social development of Prathom Suksa I,II and III were 82.30 , 86.72 and 82.20 respectively
- 2) Significant differences in social development of students in the first level- primary education existed before and after participated in the program of the guidance activity teaching package at .01 level
- 3) The opinions of the students in the first level primary education towards the guidance activity teaching package for social development were classified in the highest level.

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวรัชฎาภรณ์ ทับรวย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุรักษา และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่เป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและคณะครูผู้สอนโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ ในการทำการทดลองและกรุณาสละชั่วโมงสอน เพื่อให้ผู้วิจัยทำการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้ ด้วยความรักความเมตตาและเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้อง ๆ นิสิตร่วมรุ่น และผู้ที่รักและหวังดีกับผู้วิจัยทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้อง ในครอบครัว ที่ให้ความรัก ความห่วงใยและให้กำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่ผู้อ่านได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นคุณงามความดีของบิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

รัชฎาภรณ์ ทับรวย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	15
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของวัยเด็กตอนกลาง.....	32
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว.....	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การดำเนินการทดลอง.....	58
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	79
ความสำคัญของการวิจัย.....	79
ขอบเขตของการวิจัย.....	79
สมมติฐานในการวิจัย.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การดำเนินการทดลอง.....	80
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
การอภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	94
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	345

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	57
2 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design.....	59
3 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง.....	60
4 ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม	65
5 ค่าเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแต่ละกิจกรรมของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้าน สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	70
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ภายหลังได้รับการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนกเป็นรายกิจกรรม.....	75
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1,2 และ 3 ที่ได้จากการตอบแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการ สอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนกรายข้อของรายการ.....	77
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้จากการตอบ แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนกรายข้อของรายการ.....	78
9 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของ ชุดที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	95
10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของ ชุดที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	97
11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของ ชุดที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	99
12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของ ชุดที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	101

บัญชีตาราง (ต่อ)

[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของ ชุดที่ 18 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	129
27 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้าน สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	131
28 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้าน สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	132
29 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้าน สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	133

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบการศึกษาวิจัย.....	6
2	เป้าหมายรวมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาระดับประถมศึกษา นับเป็นรากฐานของชีวิต การเตรียมเด็กให้มีความพร้อมและพัฒนาตามวัยและศักยภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับทราบ และเพื่อให้ได้มีสภาพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสามารถศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปอย่างมีความสุขตามความต้องการและความสนใจอันจะทำให้เกิดความเข้มแข็งของประชากรในการพัฒนาและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของชาติต่อไปในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : คำนำ) นอกจากนี้การจัดการศึกษาระดับนี้ยังเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพของเยาวชน ทั้งนี้เพราะเด็กอายุระหว่าง 6-9 ปี กำลังอยู่ในระหว่างวัยที่ต้องการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา หากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงวัยนี้การพัฒนาระยะต่อไปอาจเป็นไปได้ยากลำบาก ทำให้พัฒนาการหลายด้านช้าเกินกว่าที่จะแก้ไขความบกพร่องต่างๆ ได้ทัน

เป้าหมายของการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ การพัฒนาเด็กให้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ซึ่งระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางสังคมจึงถือเป็นหัวใจสำคัญและจำเป็นในการวางแผนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กต่อไป

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้แบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 1-3) ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพแล้วยังเน้นพัฒนาส่วนที่สำคัญอีกคือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ศิลธรรม และจริยธรรม อาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยแบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมนักเรียน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ (2) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 5-6) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้งานแนะแนวเป็นภารกิจที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนและพัฒนาตนได้ตามธรรมชาติสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ

การประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : คำชี้แจง) การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน จำเป็นต้องวางรากฐานตั้งแต่ยังเด็กและควรจะมีการพัฒนาด้านที่สำคัญไปพร้อมๆ กัน คือ ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การมีทักษะทางสังคม คือ การที่บุคคลสามารถจัดการกับอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี สามารถอ่านสภาพการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ มีปฏิสัมพันธ์ที่ราบรื่น สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ในการชักจูงและเป็นผู้ดำเนินการประนีประนอม และยุติข้อโต้แย้งเพื่อการร่วมมือกันและการทำงานเป็นทีมได้ (วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2542 : 40)

ทักษะทางสังคม เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะมนุษย์ไม่สามารถจะอยู่ได้ตามลำพัง ต้องมีเพื่อน มีกลุ่มสังคม ที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ตั้งแต่สังคมเล็กๆ ในครอบครัว ขยายออกไปเป็นสังคมห้องเรียน สังคมโรงเรียน สังคมในอาชีพการงาน จนถึงประเทศและโลก ทุกกลุ่มสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะทางสังคม ในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งนี้การที่บุคคลในสังคมมีทักษะทางสังคมที่ดีนั้น ย่อมส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นมีความสามารถทางสังคม สามารถปรับตัวหรือดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุขุมล เกษมสุข. 2535 : 10)

โรงเรียนเป็นสถานการศึกษา เป็นแหล่งเสริมสร้างความรู้ ตลอดทั้งการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หล่อหลอมและพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้วิธีการอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งโรงเรียนยังเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการฝึกฝนทักษะทางสังคมของนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนรุ่นพี่ ครู อาจารย์ และบุคคลอื่นๆ จึงเป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการที่นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในโรงเรียนก็จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมั่นคงในจิตใจ มีความสามารถในการปรับตัว รู้สึกได้รับการยอมรับและกล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตในวัยเรียนได้อย่างมีความสุข (กิติกร มีทรัพย์. 2527 : 352)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคม ในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การสื่อสาร การร่วมมือ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และการเป็นผู้นำผู้ตาม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากหมายเลขห้อง ได้ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ป.1/3 มีนักเรียนจำนวน 30 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ป.2/3 มีนักเรียนจำนวน 30 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ป.3/1 มีนักเรียนจำนวน 30 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร วันพฤหัสบดี เวลา 8.30 -10.30 น. โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2548 สิ้นสุดวันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน 2548

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง การพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมมากขึ้น โดยใช้เทคนิค การสนทนา การนำเสนอ หน้าชั้นเรียน สถานการณ์จำลอง การทำงานกลุ่ม ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ได้แก่ การรู้จักใช้คำพูดกับเพื่อน การสนใจในความรู้สึกของเพื่อน การสนับสนุนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ

1.2 การสื่อสาร หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งทำการติดต่อกับอีกบุคคลหนึ่ง หรือเป็นกลุ่มก็ได้ เพื่อส่งข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้รับรู้และเข้าใจ ข่าวสารนั้น

1.3 การร่วมมือ หมายถึง การที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน แล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ ได้แก่ ให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม ทำตามกฎกติกา ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเพื่อนทำกิจกรรม

1.4 การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว หมายถึง การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การผูกพัน และการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัว

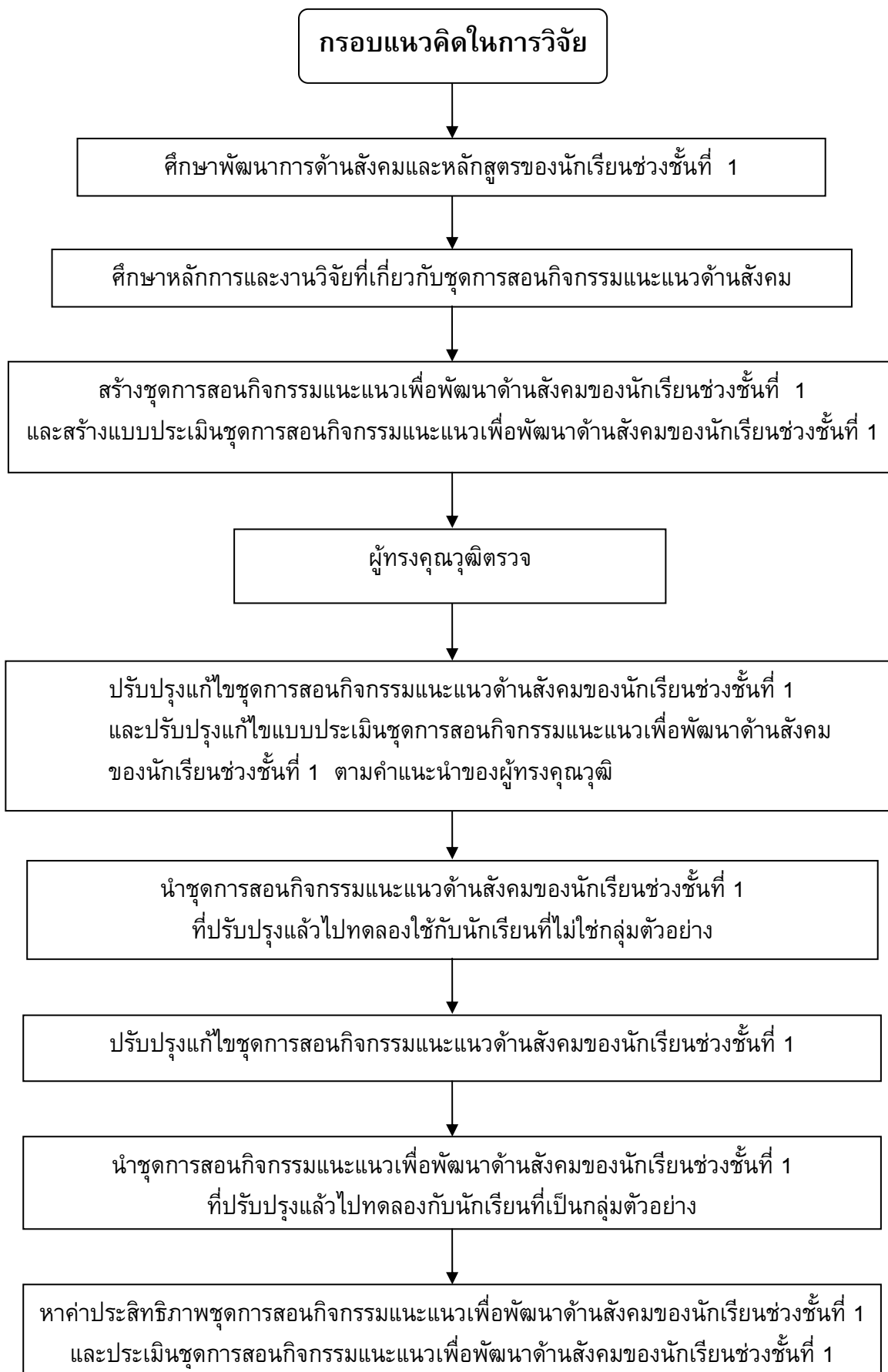
1.5 การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม หมายถึง การที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน แล้วแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการวางแผน ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม

1.6 การเป็นผู้นำผู้ตาม หมายถึง การที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน แล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นการนำหรือชักจูงเพื่อนให้ทำ ได้แก่ แนะนำชักจูงเพื่อนให้ทำกิจกรรมเมื่ออยู่ในฐานะสมาชิกกลุ่ม นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำได้แก่ ยอมรับและทำตามกฎและข้อตกลงของกลุ่ม

2. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนกิจกรรมแนะแนวในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านสังคม ประกอบด้วย จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรม กระบวนการวัดและประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ เพื่อสอนกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมแต่ละชุดประกอบไปด้วย คำชี้แจงชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อการเรียนรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินชุดการสอน

3. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. ช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง ช่วงชั้นระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3

สมมติฐานในการวิจัย

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 60/60
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม มีคะแนนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
 - 1.1 ความมุ่งหมายและหลักการ (หมวด ๑ บททั่วไป)
 - 1.2 ระบบการศึกษา (หมวด ๓)
 - 1.3 แนวการจัดการศึกษา (หมวด ๔)
 - 1.4 ความเป็นมาโดยสรุป
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 2.1 หลักการและจุดมุ่งหมาย
 - 2.2 โครงสร้างหลักสูตร
 - 2.3 การจัดการเรียนรู้
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.3 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.4 กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.5 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 4.1 ความหมายของชุดการสอน
 - 4.2 ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 4.3 หลักในการผลิตชุดการสอน
 - 4.4 คุณค่าของชุดการสอน
 - 4.5 ประเภทของชุดการสอน
 - 4.6 ส่วนประกอบของชุดการสอน
 - 4.7 ระบบผลิตชุดการสอน
 - 4.8 บทบาทและส่วนประกอบของคู่มือครู
 - 4.9 หลักในการเขียนแบบฝึกปฏิบัติ
 - 4.10 รูปแบบและการแบ่งเวลาประกอบกิจกรรมในชุดการสอน
 - 4.11 ประโยชน์ของชุดการสอน
 - 4.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคม
 - 5.1 ความหมายและพัฒนาการด้านสังคมของวัยเด็กตอนกลาง
 - 5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม
6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
 - 6.1 ทฤษฎีหน้าต่างใจฮารี
 - 6.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์
 - 6.3 ทฤษฎีพัฒนาการของซัลลิแวน
 - 6.4 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของคอบบ์
 - 6.5 ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงานของเบลคและมูทอน
 - 6.6 ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และแบลนชาร์ด
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
 - 7.1 ความหมายของการแนะแนว
 - 7.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนว
 - 7.3 การสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 7.4 กิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนว
 - 7.5 เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 7.6 การประเมินผลการสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 7.7 การประเมินตัวผู้เรียน
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
 - 8.1 ความหมายของการแนะแนวด้านสังคม
 - 8.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนวด้านสังคม

1. เอกสารเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จะได้กล่าวถึงตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1.1 ความมุ่งหมายและหลักการ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ในหมวด 1 บททั่วไป ไว้ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนา คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจากมาตรา 6 ถึง มาตรา 9 สรุปได้ดังนี้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อที่จะ

พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ตลอดจนให้มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพของตนเองได้ รู้จักใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง
การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตโดยมีสังคม ครอบครัว ชุมชน ฯลฯ เป็นส่วนร่วมสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาได้

1.2 ระบบการศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดระบบการศึกษาไว้ หมวด 3 ดังนี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษา

นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้ นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปี ก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 21 กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงจากมาตรา 15 ถึง มาตรา 21 สรุปได้ดังนี้

ในระบบการศึกษามีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบคือ

(1) การศึกษาในระบบ มี 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยสถานศึกษาสามารถจัดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ และให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา ในสถานที่ที่เหมาะสมโดยให้เป็นไปตามกฎหมายด้วย

1.3 แนวการจัดการศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ใน หมวด 4 ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ

การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของ
ผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบความรู้ไป
ในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้
สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมิน
ผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการ
ประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร
ตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล
ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความ
เหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระ
ของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้
ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะ
พัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
และสถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้
ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา
และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหา
วิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ
การศึกษาจากมาตรา 22 ถึง มาตรา 30 สรุปได้ดังนี้ แนวการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ
ของผู้เรียนโดยเน้นความรู้และทักษะในด้านต่างๆ เกี่ยวกับตนเองและวิชาการ ผู้สอนสามารถใช้
การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ได้ สามารถให้ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันได้
รัฐมีส่วนร่วมในการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ และให้คณะกรรมการการศึกษากำหนดหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อความเป็นไทย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

1.4 ความเป็นมาโดยสรุป

พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ (2543 : 30) ได้รวบรวมความเป็นมาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ไว้ดังนี้ การศึกษาไทยในอดีต เน้นให้ความสำคัญกับการท่องจำ ไม่ได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การวัดและประเมินผลก็มุ่งเน้นตัวความรู้ความจำมากกว่าความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ จึงทำให้ผู้เรียน ไม่ค่อยมีความสุข ค่อนข้างเครียด วิตกกังวลสูง ไม่มีทักษะในการประยุกต์เอาความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ตลอดจนไม่ค่อยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย พบว่ามีคุณภาพด้อยกว่าเพื่อนบ้านมากในปี พ.ศ. 2517 – 2519 วงการศึกษาไทยพยายามเรียกร้องให้ปฏิรูปการศึกษา แต่ก็ต้องชะงักลงเมื่อเกิดความรุนแรงทางการเมือง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ในปี พ.ศ. 2540 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (ฉบับปัจจุบัน) การพยายามปฏิรูปการศึกษาจึงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งจากความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) กับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) สายการศึกษาและครั้งนี้ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาไว้หลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 2 เรื่องที่สำคัญๆ คือ ความเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี (มาตรา 43) โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และการกำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 81) อันเป็นที่มาของ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542” สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกิดขึ้นจากความร่วมมือของหลายฝ่าย เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะได้กล่าวถึงตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 หลักการและจุดมุ่งหมาย

2.1.1 หลักการกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 4) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ว่าไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.2 จุดมุ่งหมายกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 4) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
 2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
 3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
 4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต
 5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
 6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
 7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
- สรุปได้ว่า หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ สอนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 โดยมุ่งเน้นที่ความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีศักยภาพในด้านต่างๆ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2545 : 5-8) จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ภาษาไทย
- 2.2 คณิตศาสตร์
- 2.3 วิทยาศาสตร์
- 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.6 ศิลปะ
- 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษากลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของ

ตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวม

ของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชม. โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมงช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 -1,000 ชม. โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมงช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชม.โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมงช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มี

เวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมงโดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงโครงสร้างหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้และการแก้ปัญหาสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงานกิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตาม ศักยภาพสรุปได้ว่า การกำหนดโครงสร้างทำให้มีความสะดวกและชัดเจน ทั้งระดับช่วงชั้น สาระ การเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ และเวลาเรียน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนนั้นมุ่งเน้นให้เพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนา ความสามารถตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ สังคม กิจกรรมแนะแนวเป็นหนึ่งในลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนา เสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน อีกทั้งการพัฒนาตัวผู้เรียนให้ก้าวสู่โลกอาชีพด้วย

2.3 การจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 21-22) อธิบายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางด้านอารมณ์ โดย การปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อ ขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเนื่องจากประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในโลกกำลัง ประสบปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของความขัดแย้งทั้งความคิดและการกระทำ ของตัวบุคคล องค์กร และสังคม ฉะนั้นสถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจ สถานการณ์ หาทางแก้ไข โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกรณีพิเศษด้วยการ เรียนรู้สาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็น ระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไป สอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่างๆ ข้ามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระ การเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลายลักษณะเช่น

(1) การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว

(2) การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียน

การสอน

(3) การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

(4) การบูรณาการแบบโครงการ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานนอกจากมุ่งปลูกฝังทางด้านสังคมแล้วยังมุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นด้วย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของผู้เรียน สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ได้ สามารถบูรณาการรูปแบบการสอนบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นหลายลักษณะดังกล่าวได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะได้กล่าวถึงตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 1-2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 2) ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

(1) พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

(2) พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

(3) เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเองจากความหมายและจุดมุ่งหมาย สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมโดยจัดเพิ่มเติมจากกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

3.3 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 2-3) ได้มีหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

(1) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

(2) จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง

(3) บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

(4) ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

(5) จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

(6) มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

(7) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย

(8) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

(9) มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า หลักในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรมโดยให้เหมาะสมกับช่วงวัยและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะยึดผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการหลักให้มีครูเป็นที่ปรึกษา ทุกกิจกรรมสามารถประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

3.4 กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 5) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน โดยมีผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 12 ประการ

3.5 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนทางคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 6-7) ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท คือ

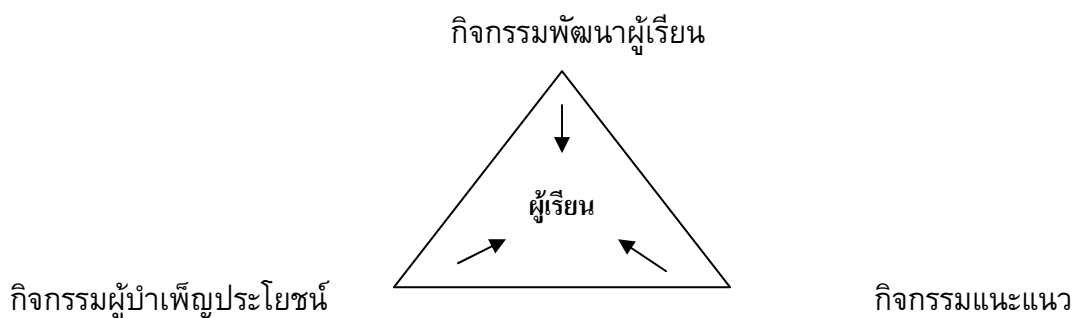
(1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ นอกเหนือจากกิจกรรมแนะแนวในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว

สถานศึกษาต้องจัดระบบแนะแนวให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการเลือกศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเสริมสร้างบุคลิกภาพลักษณะนิสัย การปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งความสามารถในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมได้อย่างมีความสุข

(2) กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐหรือเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถพิเศษ ที่ไปสู่ความเป็นเลิศหรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักโต้วาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องจัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

(3) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัยซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นการเสริมเติมเต็มให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เป้าหมายรวมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

4.1 ความหมายของชุดการสอน

แอสบี (Ashby, 1972 :15 - 17) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นเครื่องมือช่วยสอนที่ประกอบด้วย รูปภาพ สไลด์ เพลง และเทปเสียงที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น หลังจากที่นักเรียน

เรียนด้วยชุดการสอนจบแต่ละบทเรียนแล้ว นักเรียนสามารถจะทราบความก้าวหน้าของตนเองจากการทำแบบทดสอบที่มีอยู่ในชุดการสอน

กูด (Good. 1973 : 306) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึงโปรแกรมการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละชุดการสอน ซึ่งได้แก่ คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้ครบถ้วน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) กล่าวว่า ชุดการสอนหมายถึงระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมีสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจนำมาใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา ส่วนสื่อการเรียนอีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความลึกซึ้ง สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสม การนำสื่อการเรียนมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชุดการสอน คือ หน่วยหรือซองซึ่งบรรจุสื่อการเรียนต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2530 : 66 – 67) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสมที่มีสื่อการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปรวมกัน โดยจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า

สมจิตร เพชรผา (2544 : 9) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันในลักษณะของสื่อผสม (Multi-Media) ซึ่งครูใช้เป็นเครื่องมือชี้แนวทางและเครื่องมือในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สุดี เมืองสุข (2546 : 19) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง การวางแผนในการนำเอาวัสดุอุปกรณ์หลากหลายที่สอดคล้องกันกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรมมารวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุดหรือกล่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนซึ่งเป็นสื่อที่ประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์

4.2 ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2530 : 66 – 67) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวว่าหมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสมประกอบด้วย รูปภาพ เทปเพลง วัสดุทัศน เกมแบบฝึกหัด โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

กัลญา กริฐาทร (2545 : 8) กล่าวว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่เป็นสื่อการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบด้วย วัสดุทัศน รูปภาพ เทปเสียง เกม

จากความหมายชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวมา สรุปได้ว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่เป็นสื่อการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสม ประกอบด้วย วัสดุทัศนูปภาพ เทปเสียง เกม

4.3 หลักในการผลิตชุดการสอน

บราว (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. 2526 : 199; อ้างอิงมาจาก Brown. 1973 : 503 – 509) เสนอหลักการในการผลิตชุดการสอนไว้ 2 ประการดังนี้

ประการที่ 1 หลักการเกี่ยวกับสื่อประสม ชุดการสอน หมายถึง การใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง ที่เสริมกันอย่างเป็นระบบ มาใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อ

ประการที่ 2 หลักการวิเคราะห์ระบบ ชุดการสอน จัดทำโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ระบบ มีการทดลองสอนและปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ จึงนำออกมาใช้เพื่อเผยแพร่กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอน ทั้งนี้เป็นการช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสัมพันธ์กัน

ธีระชัย ปุณณโชติ (2532 : 4 – 18) ได้เสนอหลักการในการผลิตชุดการสอนไว้ 2 ประการคือ

ประการที่ 1 แนวโน้มใหม่ของการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการสอนปัจจุบันนี้ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอนที่ครอบคลุมถึงการใช้สิ่งสิ้นเปลือง (วัสดุ) เครื่องมือต่าง ๆ (อุปกรณ์) และกระบวนการ ได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสาธิตและการทดลอง ปัจจุบันนิยมใช้สื่อการสอนแบบประสมและจัดทำชุดสำหรับช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าใช้ช่วยครูในการสอน คือให้นักเรียนใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง

ประการที่ 2 หลักการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม แนวโน้มปัจจุบันต้องการให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น จึงมีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนกระทำกิจกรรมมากขึ้น จึงนำมาสู่การผลิตสื่อการสอนในรูปของชุดการสอน เพื่อให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อการเรียนต่าง ๆ และกับเพื่อนนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการในการผลิตชุดการสอนนั้นควรคำนึงถึงหลักการเกี่ยวกับสื่อประสม การวิเคราะห์ระบบ และแนวโน้มการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในปัจจุบัน

4.4 คุณค่าของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544 : 117) กล่าวว่า ชุดการสอนมีคุณค่าด้านต่าง ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้คือ

4.4.1 ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง

4.4.2 ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตน นักเรียนสามารถทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการสอนนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาและตอบคำถามด้วยตนเอง

4.4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4.4.4 ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตเป็นหมวดหมู่สามารถใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า

4.4.5 ทำให้การเรียนของผู้เรียนมีอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพขัดข้องทางอารมณ์เพียงใด

4.4.6 ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาเรียบร้อยแล้ว

4.4.7 ในกรณีของครูหรือชาวครูเฉพาะวิชา ครูคนอื่นก็สามารถสอนได้โดยใช้ชุดการสอนมีใช้ทั้งอยู่ในชั้นเรียนเฉย ๆ เพราะเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดการสอนเรียบร้อยแล้ว และครูแทนไม่ต้องเตรียมอะไรมากนัก

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คุณค่าของชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นนามธรรม ได้รับความสนใจ แสดงความคิดเห็นเป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน สร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน รวมทั้งใช้ชุดการสอนแทนในกรณีที่ขาดครู ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.5 ประเภทของชุดการสอน

ชุดการสอนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (ธีระชัย ปุณณโชติ. 2532 : 4 – 19)

4.5.1 ชุดการสอนแบบบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งนำเสนอเนื้อหา โดยครูเป็นผู้บรรยาย แล้วใช้ชุดการสอนตามความเหมาะสม ซึ่งแล้วแต่ครูผู้สอน ชุดการสอนแบบนี้เหมาะสำหรับการสอนเป็นกลุ่มใหญ่

4.5.2 ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม หรือศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอนแบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยการจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ หรือศูนย์แล้วให้นักเรียนหมุนเวียนทำกิจกรรมในชุดการสอน ที่จัดไว้ประจำแต่ละกลุ่มหรือศูนย์ต่าง ๆ จบครบทุกศูนย์ ซึ่งตามปกติจะมีประมาณ 4 – 5 ศูนย์ โดยเนื้อหาและกิจกรรมที่กระทำในแต่ละศูนย์แตกต่างกัน

4.5.3 ชุดการสอนแบบรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเป็นหลักในการเรียนรู้โดยให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ในชุดการสอนแบบรายบุคคลนี้ โดยไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน ตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนี้ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีบทบาทมากในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะว่า ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา (ชัยวงศ์ พรหมวงศ์. 2523 : 118)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจุบันมีชุดการสอนแบบต่างๆ หลายแบบ เช่น ชุดการสอน แบบบรรยาย แบบกิจกรรมกลุ่ม แบบรายบุคคล และชุดการสอนทางไกล

4.6 ส่วนประกอบของชุดการสอน

ส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการสอนมีดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2526 : 153)

4.6.1 คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียนตามลักษณะของชุดการสอน ภายในคู่มือครูจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนอย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจง จึงสามารถใช้ชุดการสอนนั้นอย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับครู บทบาทของครู การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง แผนการสอน และแบบฝึกปฏิบัติ

4.6.2 บัตรคำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและชุดการสอนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งจะประกอบด้วยคำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม และการสรุปบทเรียน ซึ่งอาจสรุปบทเรียนโดยใช้คำอธิบายหรือตอบคำถาม

บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำกะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนจะต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามเป็นขั้น ๆ ต่อไป

4.6.3 เนื้อหาหรือประสบการณ์ จะบรรจุอยู่ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ เทปบันทึกเสียง แผ่นภาพโปรเจกต์ หุ่นจำลอง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามคำสั่งที่กำหนดไว้ให้

4.6.4 แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดให้เติมคำสั่งในช่องว่าง จับคู่เลือกคำตอบที่ถูกหรือให้ดูผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

ดังนั้นส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการสอน ได้แก่ คู่มือครู บัตรคำสั่ง เนื้อหาแบบประเมินผล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.7 ระบบผลิตชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544 : 123) ได้เสนอการผลิตชุดการสอนโดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ (Chula Plan) โดยแบ่งเป็น 10 ขั้นตอนคือ

4.7.1 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการ ตามที่เห็นเหมาะสม

4.7.2 กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง

4.7.3 กำหนดหัวเรื่องผู้สอนจะต้องถามตนเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็น 4 – 6 หัวเรื่อง

4.7.4 กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่องโดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน

4.7.5 กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปก่อนและ

เปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

4.7.6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำตอบ คำถาม เขียนภาพ เล่นเกม เป็นต้น

4.7.7 กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากการผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้วนักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4.7.8 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพเรียกว่า “ชุดการสอน”

4.7.9 หาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

4.7.10 การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน และตามระดับการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นประเมินผลก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน (ใช้เวลา 10 – 14 นาที)

ขั้นตอนที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือให้มีการแบ่งกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปผลการสอน เพื่อสรุปมโนทัศน์และหลักการที่สำคัญ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผลหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ระบบผลิตชุดการสอนมีลำดับขั้นที่สำคัญคือ การกำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ หน่วยการสอน หัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล สื่อการสอน ประสิทธิภาพชุดการสอนและการใช้ชุดการสอน

4.8 การหาประสิทธิภาพชุดการสอน

การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึง การหาประสิทธิภาพชุดการสอน ไว้ดังนี้

ฉลองชัย สุขวัฒนบุรณ์ (2538 : 213) กล่าวว่า สื่อการสอนที่ผลิตได้ดังกล่าวแล้วจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อเพื่อเป็นหลักประกันได้ว่า สื่อการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental

Testing” (การตรวจสอบพัฒนาการเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ) หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การทดลองใช้ หมายถึง การนำชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การทดลองสอนจริง หมายถึง การนำชุดการสอนที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริงในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 129-130) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพสื่อ สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์

การประเมินชุดการสอนนั้น เป็นการตรวจสอบหรือประเมินประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนที่นิยมประเมินจะเป็นชุดการสอนสำหรับกลุ่มกิจกรรมหรือชุดการสอนที่ใช้ในศูนย์การเรียนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60 (เรณู พินิจการ. 2545 : 42)

เกณฑ์ 60/60 หมายถึง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60

2. ประเมินโดยไม่ต้องตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า

การประเมินโดยไม่ต้องตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อด้วยการเปรียบเทียบผลทดสอบของผู้เรียนภายหลังจากที่เรียนจากสื่อ นั้นแล้ว (Post-test) ว่าสูงกว่าผลสอบก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ก็แสดงว่า สื่อ นั้นมีประสิทธิภาพการประเมินสื่อในลักษณะนี้ อาจทำได้โดยการวิจัยเปรียบเทียบกับการใช้สื่ออื่นๆ

การประเมินหาประสิทธิภาพของชุดการสอน กระทำโดยใช้สูตรต่อไปนี้ (เสาวณีย์ สิกขา บัณฑิต. 2528 : 295)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{n} \times 100}{A}$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n} \times 100}{B}$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจากการใช้ชุดการสอนนั้นคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในการสร้างชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์สอดคล้องเนื้อหาวิชานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้ตรงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4.9 ประโยชน์ของชุดการสอน

มนตรี แยมกสิกร และคนอื่น ๆ (2528 : 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนไว้ดังนี้

4.9.1 ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนมากที่สุด

4.9.2 ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้ตามความสามารถ ความสนใจหรือความต้องการของตัวเอง

4.9.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4.9.4 ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน

4.9.5 ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ชุดการสอน สามารถทำให้ผู้เรียน เรียนได้ตลอด ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือความคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงไร

4.9.6 ช่วยให้เป็นผู้เรียนจากบุคลิกภาพของครู เนื่องจากชุดการสอนช่วยถ่ายทอดเนื้อหาได้ ดังนั้นครูที่พูดไม่เก่งก็สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.9.7 ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย

4.9.8 ช่วยลดภาระ สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครูเพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถนำไปใช้ได้ทันที

4.9.9 ช่วยขจัดปัญหาขาดแคลนครู เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง หรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย

4.9.10 ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือการศึกษานอกระบบเพราะชุดการสอนสามารถนำไปสอน ผู้เรียนได้ทุกสถานที่ และทุกเวลา

4.9.11 แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถนำไปสอน ผู้เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

4.9.12 เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่าประโยชน์ของชุดการสอนที่มีต่อผู้เรียนทั้งด้าน ความสนใจ การปฏิบัติด้วยตนเอง การแสดงออกอย่างมีเหตุผล เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยครูด้านสร้างความพร้อม ความมั่นใจในตนเองและลดภาระของครู เช่น การวัดผล การขาดแคลนครู

4.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

4.10.1 งานวิจัยต่างประเทศ

พาค (Parke. 1980 : 1377-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 66 คน ซึ่งเป็นนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยใช้ชุดการสอน ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนทำให้นักเรียนมี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งยังเป็นการสะดวกและประหยัดเวลาในการสอนนอกจากนี้ยังสามารถใช้ชุดการสอนในการสอนซ่อมเสริมหรือฝึกทักษะนักเรียนได้อีกด้วย

แอนเดอร์สัน (Anderson.1982 : 4795-A) ได้สร้างชุดการสอนด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียน โดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มทดลอง และใช้การสอนแบบบรรยายกับกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทอร์ค (Turk. 1985 : 2436) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการฟังจังหวะและทำนองดนตรีของนักเรียน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยสอน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการใช้ชุดการสอนนักเรียนสามารถรับรู้และเข้าใจจังหวะและทำนองดนตรีได้อย่างรวดเร็ว

วิลสัน (Wilson. 1989 : 416) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลของการใช้ชุดการสอนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของเด็กพิการ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ชุดการสอนทำให้เด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์มากขึ้น

4.10.2 งานวิจัยในประเทศ

กมล ประทีปธีรานนท์ (2530 : 76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรปฐพีธรรม เพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรปฐพีธรรม มีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวลนง มังตรีสรรค์ (2530 : 43) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้าน สังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรรัตน์ วิไลรัตน์ (2537 : 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการได้ใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวมีการรับรู้ด้านอาชีพมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลของการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าชุดการสอนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้ดีและอำนวยความสะดวกในการเตรียมการสอนให้แก่ครูผู้สอน จึงสมควรที่จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ด้วยความ

เชื่อมั่นว่าชุดการสอนนี้จะสามารถช่วยให้นักเรียนมีการปรับปรุงตนเองด้านสังคมได้เป็นอย่างดีและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคม

5.1 ความหมายและพัฒนาการด้านสังคมของวัยเด็กตอนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 61) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการด้านสังคมไว้ว่า เป็นการสร้างบุคลิกภาพตลอดจนการสร้างความมั่นใจ ศรัทธาทั้งต่อตนเองและผู้เกี่ยวข้อง คุณลักษณะประจำตัวเฉพาะของบุคคลที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อต้องอยู่ร่วมกัน เล่นร่วมกัน และทำงานร่วมกันของเด็ก ซึ่งมีลำดับพัฒนาการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติเพื่อตนเองตามคำสั่ง
2. การเลือกปฏิบัติเพื่อตนเอง
3. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของกลุ่ม
4. การเลือกปฏิบัติเพื่อผลงานของกลุ่ม
5. การปฏิบัติตามกฎและระเบียบของสังคม
6. การเลือกปฏิบัติเพื่อผลดีของสังคม

นิตยา คชภักดี (2543 : 43-48) ได้ให้คำจำกัดความว่า พัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และการดำรงตนในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดโดยสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กจะเป็นตัวกำหนดว่าเด็กควรจะถูกลี้นดูและอบรมอย่างไรและลักษณะใดคือเป็น “ปกติ” หรือเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของชุมชนหรือครอบครัวนั้น พัฒนาการด้านสังคมยังครอบคลุมไปถึงความสามารถในการช่วยตนเอง การรู้ผิดชอบชั่วดี คุณธรรมและการปรับตัวในสังคม

ขั้นตอนของพัฒนาการ

กระบวนการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวบุคคลกับบุคคลอื่น ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยผู้ใหญ่เกิดขึ้นในแวดวงเล็ก ๆ รอบตัวคือเด็กกับมารดา ขยายไปในครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน ชุมชน และสังคมส่วนรวม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านจิตใจและสังคม จึงมีทั้งแบบที่มองจากภายในตัวเด็กโดยให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud ซึ่งเกิดแรงผลักดันจากสัญชาตญาณธรรมชาติ แรงผลักดันทางเพศ จากจิตใต้สำนึก ที่ทำให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมตามระยะ เช่น ในระยะทารกมีการใช้ปากดูดกินเป็นศูนย์กลางที่ทำให้ทารกจะเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์กับมารดาหรือคนเลี้ยง ต่อมาเมื่อวุฒิภาวะสูงขึ้นก็เปลี่ยนศูนย์กลางของความสนใจไปที่หลายช่วงอายุ 2-3 ปี และที่อวัยวะเพศ ในช่วง 3-6 ปี เป็นต้นแต่ละช่วงพัฒนาการ แรงผลักดันภายในจะขัดแย้งกับสิ่งที่สังคมต้องการให้เด็กทำ ดังนั้นเด็กที่จะ

เติบโตขึ้นโดยมีสุขภาพจิตที่ดี จะต้องปรับตัวให้เกิดความสมดุล โดยลดหรือแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าวได้ จึงจะก้าวขึ้นสู่ระยะถัดไป มิฉะนั้นจะเกิดความขัดแย้งภายใน เกิดความกังวลคับข้องใจ จนกลายเป็นปัญหาสุขภาพจิตในภายหลัง

ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้เชิงจิตสังคม (psychosocial learning theory) ของ Erikson ขยายและรับแนวคิดของ Freud ไปสู่พัฒนาการของบุคลิกภาพตามระยะทั้ง 8 ตลอดชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา ระบุถึงประเด็นหลักทางจิตสังคมของแต่ละระยะว่ามีวิกฤตการณ์อยู่ในเรื่องอะไร เช่น วัยทารกจะมีวิกฤตการณ์ในการสร้างความเชื่อมั่น หากประสบการณ์เชิงสังคมไม่เอื้ออำนวยต่อเด็ก เด็กจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองและในคนอื่น และท้ายที่สุดจะเติบโตขึ้นเป็นคนท้อแท้ไม่มีความหวัง ส่วนในวัยประถมศึกษาวิกฤตการณ์อยู่ที่การแข่งขันและความขยัน หากสภาวะแวดล้อมไม่เอื้อ เด็กจะมีความรู้สึกด้อยและต่อไปมีแนวโน้มที่จะขาดทักษะในการเรียนรู้ การทำงานเป็นคุณค่าสำหรับทั้งชีวิต เป็นต้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง บุคคลใกล้ชิด รวมไปถึงบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งการที่เด็กจะมีพฤติกรรมเหนือคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กเป็นสำคัญ

พัฒนาการทางสังคม (Social Development)

สุชา จันทน์เอม (2543 : 48-49) ได้กล่าวถึงขั้นพัฒนาการของวัยเด็กตอนกลางไว้ดังนี้

วัยเด็กตอนกลาง สังคมจะกว้างกว่าวัยเด็กตอนต้น เพราะได้รู้จักบุคคลอื่นนอกจากรอบครัวมากขึ้น เด็กจะปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกรอบที่ได้รับจากที่บ้าน ลักษณะสังคมของเด็กวัยนี้ จะเป็นไปอย่างไม่กว้างขวางนัก ถึงแม้ว่าเด็กเริ่มอยู่กันเป็นกลุ่ม แต่ก็ยังเป็นกลุ่มเด็กที่มีการเปลี่ยนหน้าอยู่บ่อยๆ มักจะมีลักษณะมารวมกลุ่มกันเท่านั้น แต่จะต่างคนต่างเล่น วิธีการเล่นจะเปลี่ยนอยู่เสมอ ส่วนมากเด็กมักจะเอาใจตัวเองและต้องการเอาชนะผู้อื่น เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ดีขึ้น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มมากขึ้น เด็กชายชอบกิจกรรมที่มีโอกาสได้เคลื่อนไหวทั้งตัว ส่วนเด็กหญิงชอบกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้กำลัง

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กปรับตัวทางสังคมได้ดี คือ

1. ประสบการณ์ทางบ้าน เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นมิตร พ่อแม่แสดงความรักและยอมรับเด็ก ไม่ละเลยที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็ก จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้น

2. สนามเด็กเล่น สนามนอกบ้านจะเป็นสถานที่สำหรับวิ่งเล่นทำกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นสถานที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ที่จะรักษาสติของตนเองที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้น

3. บทบาทของครู ครูในชั้นประถมตอนต้นมีอิทธิพลอย่างมากที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาการทางสังคมที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมของเด็กในภายหน้า โรงเรียนเป็นสถานที่แห่งแรกที่ให้

ประสบการณ์ชีวิตนอกบ้าน เป็นสถานที่ฝึกเด็กให้เรียนรู้การมีชีวิตร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกการแก้ปัญหาของกลุ่ม ฯลฯ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสังคมของเด็กในภายหน้า

ลักษณะพัฒนาการทางสังคมของเด็ก

อายุ 6 ปี ชอบอยู่ใกล้ผู้ใหญ่ ชอบฟังคำชมเชย แต่ไม่ค่อยรับฟังคำวิจารณ์ มีความนิยมชมชอบบุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวว่าเก่ง และตนเองอยากทำตาม

อายุ 7 ปี ความสำคัญของบุคคลในครอบครัวที่มีต่อเด็กเริ่มลดน้อยลง เด็กจะนิยมชมชอบบุคคลอื่นที่ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกภายในครอบครัว เด็กวัยนี้เป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิดง่าย ชอบอยู่คนเดียว หนีโลก ไม่สู้เหตุการณ์

อายุ 8 ปี เป็นวัยที่ชอบต่อสู้กับทุกสิ่งอีกครั้ง พยายามเอาชนะสิ่งต่างๆ เด็กมักจะมีเพื่อนคู่ใจ ในระยะนี้ เพื่อนที่เด็กคบจะคบโดยไม่คำนึงถึงฐานะและสิ่งอื่นๆ เด็กวัยนี้ชอบเล่นกับเพื่อนต่างเพศ และวัยเดียวกัน

อายุ 9 ปี ชอบอยู่คนเดียว ชอบอิสระ ชอบเพื่อนใหม่ๆ สนใจเพื่อนมากกว่าบุคคลในครอบครัว

สุโท เจริญสุข (2520 : 10-11) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของเด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี ไว้ดังนี้

เด็กในวัยนี้จะเจริญมากขึ้น ทางด้านการคบหาสมาคมกับเพื่อนอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ความคิดเห็นแก่ตัวที่จะทำหรือเล่นลำพังคนเดียวลดน้อยลงไปมาก เขามีความต้องการจะเป็นสมาชิกของหมู่คณะ รู้จักเคารพสิทธิและสิ่งของคนอื่น พร้อมทั้งประพฤติตัวเรียบร้อย อ่อนโยน จึงอาจสรุปได้ว่า

1. ต้องการอิสระไม่อยู่ในความเอาใจใส่ดูแลทางบ้าน
2. ชอบเล่นเป็นหมู่ ชอบแข่งขัน เอาชนะคะคาน
3. สนใจต่อคำติชมจากคนอื่น และพยายามทำตัวเป็นคนดี
4. เกิดความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ เช่น ตาใครตามัน
5. เด็กชอบเลียนแบบ
6. เด็กจะเล่นไปตามคตินึกของตัวเอง เรื่องราวและเหตุการณ์ของเขาจึงเป็นสิ่งที่พ่อเจ้าไปตามเรื่อง
7. ถ้าเด็กได้เข้าสังคมมากเท่าใด ก็จะคิดถึงตัวเองน้อยลงเท่านั้น
8. เขาสนใจจัดการกับเรื่องราวต่างๆ ด้วยตัวของเขาเองอย่างตั้งอกตั้งใจ
9. เขาจะรู้สึกเบื่อหน่ายมาก ในการที่จะต้องอยู่ประจำเพื่อรับใช้บิดามารดาหรือครู
10. ไม่ยอมเชื่อฟังผู้ใหญ่เอาทีเดียว การตัดสินใจของเขาในทุกๆ เรื่องเป็นไปตามความนิยมของเพื่อนรุ่นราวคราว

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.1 ทฤษฎีหน้าต่างโจฮารี (The Johari – Window theory)

ทฤษฎีหน้าต่างโจฮารี (The Johari – Window theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

สมพร สุทัศน์ีย์ (2548 : 163-166) กล่าวว่า โจเซฟ ลูฟท์ และ แฮร์รี่ อิงแฮม (Joseph Luft and Harry Ingham) นักจิตวิทยาทั้งสองได้เสนอทฤษฎีนี้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1955 โดยใช้ชื่อว่าหน้าต่างโจฮารี : แบบลายเส้นของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อใช้เป็นแบบแผนแสดงพฤติกรรมของบุคคลเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมและเพื่อเข้าใจสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในลักษณะที่รู้ตัว รูปแบบของพฤติกรรมของบุคคล มีดังนี้

1. บริเวณเปิดเผย หมายถึง บริเวณพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกอย่างเปิดเผย เป็นพฤติกรรมเจตนาที่บุคคลแสดงออกแล้วรู้ว่าตนเองแสดงพฤติกรรมอะไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไรทำให้คนอื่นรับรู้พฤติกรรมและเจตนาของเรา ในขณะที่ตัวเราก็รับรู้พฤติกรรมและเจตนาของผู้อื่นด้วย ตัวอย่างเช่น เมื่อเพื่อนยิ้มกับเราและเรายิ้มกับผู้อื่น เรารู้ว่าเรากำลังยิ้มและรู้สึกพอใจผู้อื่น ผู้อื่นรับรู้เช่นเดียวกัน การติดต่อสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น ถ้าหากบุคคลมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันมาก บริเวณเปิดเผยจะกว้างขึ้น หมายถึงบุคคลจะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกันและมีการเปิดเผยและจริงใจต่อกันมากขึ้น

2. บริเวณจุดบอด หมายถึง บริเวณพฤติกรรมที่ตนเองแสดงออกโดยไม่รู้ตัว ไม่มีจุดมุ่งหมาย และไม่มีเจตนาที่จะแสดงออกไป แต่บุคคลอื่นสามารถ สังเกตเห็นได้ เช่น บางคนพูดไปยกคิ้วไปด้วยทุกครั้ง การพูดคำหยาบ พูดสบถสาบาน การสะกิดผู้อื่นขณะที่พูด การที่บางคนพูดหรือแสดงการกระทำบางอย่างโดยไม่รู้ตัวจะทำให้เสียบุคลิกภาพ อาจทำให้คนอื่นเบียดเบียนและไม่พอใจได้

3. บริเวณซ่อนเร้น หมายถึง บริเวณที่มีพฤติกรรมลึกลับ เป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกความคิดบางอย่างที่บุคคลเก็บซ่อนไว้ในใจไม่เปิดเผยให้ผู้อื่นรู้ ตนเองเท่านั้นที่จะรู้ เช่น ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้อื่น ความรู้สึกไม่พอใจ หรือความรู้สึกอิจฉา เป็นต้น พฤติกรรมในส่วนนี้มักจะเป็นพฤติกรรมภายใน ได้แก่ ความจำ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก บุคคลจะไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกไป เพราะต้องการปิดบัง แต่อาจจะแสดงพฤติกรรมอย่างอื่นกลบเกลื่อน เช่น บางคนมีความรู้สึกอิจฉาผู้อื่นก็เสแสร้งยิ้มและพูดแสดงความยินดี เป็นต้น

4. บริเวณมีดমন หมายถึง บริเวณที่เป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกบางอย่างที่บุคคลแสดงออกโดยไม่รู้ตัว ตนเองไม่เคยรู้ไม่เคยเข้าใจมาก่อน และบุคคลอื่นไม่เคยรู้ไม่เคยเข้าใจมาก่อน เช่นกัน พฤติกรรมในส่วนนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนี้ เช่น บุคคลบางคนมีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย สุขุม เยือกเย็น แต่เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน

พฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้จึงเกิดขึ้น ทำให้ผู้ที่พบเห็นคาดไม่ถึงว่าเขาจะมีพฤติกรรมเช่นนี้ และบุคคลที่แสดงพฤติกรรมเช่นนี้ก็ไม่รู้ตัว หรือบางคนถูกมองว่าเป็นคนโง่เง่า ความคิดก็ไม่เอาไหนเลยตลอดเวลา แต่เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าหรือตกอยู่ในภาวะคับขันบุคคลผู้นี้กลับกลายเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพจนทำให้คนอื่นแปลกใจ

เมื่อบุคคลเริ่มรู้จักกัน หน้าต่างบานที่ 1 ยังคงเปิดแคบเพราะบุคคลยังสงวนท่าทีกันอยู่ ไม่กล้าเปิดเผยจนเกินไป เมื่อคบกันไปนานๆ ก็เริ่มเกิดความไว้วางใจ จึงเปิดเผยมากขึ้น ทำให้หน้าต่างบานที่ 1 เปิดกว้างขึ้น หน้าต่างบานที่ 3 จะมีส่วนสัมพันธ์กับหน้าต่างบานที่ 1 เมื่อหน้าต่างบานที่ 1 กว้างขึ้น หน้าต่างบานที่ 3 หรือส่วนซ่อนเร้นจะแคบลง คือบุคคลเมื่อคิดว่าสนิทสนมกัน ก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องปิดบังกันอีกต่อไป การเปิดเผยและจริงใจจึงมีมากขึ้น สำหรับหน้าต่างบานที่ 2 จำเป็นต้องใช้เวลาลดขนาดลง คือจะต้องทำให้บุคคลตระหนักรู้ในการกระทำบางอย่างที่แสดงออกไปโดยไม่รู้ตัว จะได้แก้ไขปรับปรุง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ สำหรับพฤติกรรมในส่วนที่ 4 นั้นไม่มีใครทำนายได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร

ทฤษฎีหน้าต่างใจฮาร์รี่นั้นมียุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม กล่าวคือ พฤติกรรมในส่วนที่ 1 หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นที่รู้และเข้าใจกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม พฤติกรรมในส่วนที่ 2 จะเป็นพฤติกรรมภายในกลุ่ม ที่กลุ่มมองไม่เห็นข้อบกพร่องตน แต่กลุ่มอื่นจะมองเห็นข้อบกพร่องนั้น พฤติกรรมส่วนที่ 3 เป็นพฤติกรรมที่กลุ่มต้องการซ่อนเร้นปิดบัง พฤติกรรมส่วนที่ 4 นั้นต่างกลุ่มต่างก็ไม่ว่า แต่อย่างไรก็ตามในการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันนั้น โดยใช้แบบแผนหน้าต่างใจฮาร์รี่ หรือหน้าต่างหัวใจเป็นหลักในการพิจารณา เพื่อให้รู้จักตนเองและผู้อื่นให้ดีขึ้น โดยการสังเกตพฤติกรรมบริเวณเปิดเผยของผู้อื่น และขยายบริเวณเปิดเผยของเราให้กว้างขึ้นเพื่อจะทำให้ผู้อื่นเปิดเผยตนเองด้วย

6.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ (Transactional Analysis หรือเรียกย่อ ๆ ว่า T.A.)

ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ (Transactional Analysis) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การสื่อสาร

สมพร สุทัศน์ีย์ (2548 : 171-180) กล่าวว่า เบิร์น (Berne cited in Harris, 1976 : 39) กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเวลา เช่น เมื่อประสบความสำเร็จจะแสดงความดีใจ เมื่อพบกับความผิดหวังจะแสดงความเศร้าโศกเสียใจ พฤติกรรมต่างๆ ดังกล่าว จะเปลี่ยนไปใน 3 ลักษณะ คือ พฤติกรรมแบบพ่อแม่ (Parent ego state) พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ (Adult ego state) และพฤติกรรมแบบเด็ก (Child ego state) พฤติกรรมทั้ง 3 แบบนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่สังเกตเห็นได้ซึ่งไม่เหมือน อิด อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ ที่สังเกตเห็นไม่ได้ แต่พฤติกรรมต่างๆ ดังกล่าว จะเป็นการหมุนกลับของเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีต ที่บุคคลได้บันทึกไว้เป็นความทรงจำ พฤติกรรมดังกล่าวจะปรากฏชัดในเวลาต่อมา และจะประกอบกันเป็นบุคลิกภาพของบุคคล

ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ จะช่วยให้บุคคลรู้จักบุคลิกภาพของตนเองและผู้อื่น เข้าใจพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น รู้จักนำความรู้จากทฤษฎีไปใช้ในการปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื้อหาสำคัญของทฤษฎีมีดังนี้ คือ 1) ลักษณะพฤติกรรมของแต่ละบุคคล 2) การติดต่อสื่อสารของบุคคล 3) พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อผู้อื่น 4) ทักษะติดต่อตนเองและผู้อื่น

1. ลักษณะพฤติกรรมของแต่ละบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมแบบพ่อแม่ (P) พฤติกรรมแบบพ่อแม่จะแสดงออกในลักษณะของความรักใคร่เอ็นดู ปลอดภัย ห่วงใย หวังดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางบวก ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะที่เกรี้ยวกราด ดุด่าว่ากล่าว ใช้อำนาจสั่งการ ตำหนิติเตียน เยาะเย้ย ประชดประชัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางลบ นอกจากนี้ยังมีลักษณะยึดถือประเพณี ระเบียบแบบแผน เชื่อถือคติโบราณ พฤติกรรมดังกล่าวแสดงออกจากคำพูดต่อไปนี้ คือ

“โถ ! เจ็บมากไหมจะ..”

“ลูกผู้หญิงเหมือนแม่ก็อาภัพ”

พฤติกรรมแบบพ่อแม่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลได้รับจากพ่อแม่ตั้งแต่เป็นเด็กอายุประมาณ 5 ขวบ เด็กจะสังเกตพฤติกรรมทุกอย่าง เช่น การพูดจา การแสดงอารมณ์ เป็นต้น แล้วจดจำเอาไว้เป็นของตน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวโดยไม่รู้ตัว เพราะการแสดง (แบบ) ย่อมมีค่ามากกว่าการสอน

1.2 พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ (A) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะตรงไปตรงมา มีเหตุผลและข้อเท็จจริง ไม่ใช้อารมณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัว เมื่อพูดถึงสิ่งใดจะใช้ข้อเท็จจริงและเหตุผลเป็นเครื่องตัดสิน ตัวอย่างคำพูดที่แสดงสภาวะแบบผู้ใหญ่

“ $2 \times 3 = 6$ ”

“ถ้าฝนตกถนนจะเปียก”

พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ เริ่มพัฒนาตั้งแต่อายุ 10 เดือน เด็กวัยนี้มีประสบการณ์จากการเคลื่อนไหว คือ เล่น สังเกต ตระจตราและรู้คันสิ่งต่างๆ ตลอดจนสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ ในขณะเดียวกันเด็กก็มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง แต่ถูกพ่อแม่ห้ามปราม ทำให้ความคิดและการกระทำของเด็กชะงักงัน แต่ก็พยายามหาโอกาสทำตามความคิดของตนเองบ้างเพื่อพิสูจน์ผลการกระทำ และพยายามเปรียบเทียบการกระทำของเขากับการกระทำตามที่พ่อแม่ห้ามปรามตลอดเวลา ในที่สุดทำให้เด็กพบว่าการกระทำอย่างไหนควรทำ อย่างไหนไม่ควรทำ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นความมีเหตุผลขึ้นในตัวเด็กและพัฒนามาเป็นพฤติกรรมแบบผู้ใหญ่

1.3 พฤติกรรมแบบเด็ก (C) พฤติกรรมแบบเด็กจะแสดงออกในลักษณะที่สร้างสรรค์สดชื่น มีชีวิตชีวา กล้าหาญ พฤติกรรมของคนเช่นนี้ทำให้โลกนี้มีสิ่งแปลกใหม่ มีสิ่งประดิษฐ์ที่

งดงามแปลกตา มีนักเขียน นักกลอน นักพูดที่สร้างสรรค์ ทำให้โลกมีชีวิตชีวาด้วยเสียงเพลง เสียงหัวเราะ เสียงออดอ้อน นอเลาะ ประจบประแจง แสดงท่าขบขัน และยังมีพฤติกรรมที่แสดงความดีใจ คำพูดที่แสดงออกนั้นเปิดเผย อีสระ ตรงไปตรงมา ตัวอย่างคำพูดแบบเด็กๆ คือ

“ไชโย! ผมได้ ก. เพียบเลย”

“เพี้ยง! ขอให้ฉันพบเทพบุตรในดวงใจเถอะ”

พฤติกรรมแบบเด็กจะเริ่มพัฒนาเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 5 ขวบ วัยนี้เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเองอย่างเสรี การแสดงพฤติกรรมได้รับการตอบสนองจากพ่อแม่และบุคคลรอบข้างทั้งบวกและลบ คือการยินยอมให้กระทำหรือขัดขวางมิให้กระทำ ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองทางบวกก็จะแสดงความดีใจ ส่งเสียงร้องไชโย โห้ฮิ้ว หัวเราะชอบใจ แต่ถ้าการกระทำใดได้รับการยับยั้งเด็กจะแสดงพฤติกรรมต่อต้าน เช่น ร้องไห้ โวยวาย กระตืบเท้า หรือพฤติกรรมทางลบอื่นๆ ที่รุนแรง ขาดเหตุผล แต่เด็กก็จะได้ในสิ่งที่ต้องการ เด็กจดจำสิ่งนั้นเอาไว้เมื่อเป็นผู้ใหญ่ บางครั้งจะแก้ปัญหาด้วยวิธีรุนแรง ไร้เหตุผลได้ หรือเมื่อมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นก็แสดงความดีใจหัวเราะด้วยเสียงอันทันที หรือร้องไห้คร่ำครวญคล้ายกับพฤติกรรมในสมัยเด็ก จึงพบว่าผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมแบบเด็กๆ ได้ในบางโอกาสหรือบางสถานการณ์

กล่าวโดยสรุปทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์มีทัศนะว่า พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะเปลี่ยนไปตามเวลาและสถานการณ์ บุคคลจะต้องรู้ว่าเมื่อไรควรจะมีพฤติกรรมแบบพ่อแม่ แบบผู้ใหญ่ หรือแบบเด็ก การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเช่นนี้ ทำให้บุคคลเข้ากับคนอื่นในสังคมได้ จึงนับได้ว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2. การติดต่อสื่อสารของบุคคล ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์กล่าวถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 3 ประเภท คือ การติดต่อสื่อสารที่สอดคล้อง ขัดแย้ง และเคลือบแฝง

2.1 การติดต่อสื่อสารที่สอดคล้อง (Complementary transaction) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่สนองจุดประสงค์ของผู้พูดทั้งสองฝ่าย และทำให้เกิดความพึงพอใจ สบายใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตัวอย่างเช่น

ผู้ถาม : ช่วยฉันเอกสารสำคัญให้ผมหน่อยเถอะ

ผู้ตอบ : ตกลง ผมจะช่วยคุณ

2.2 การติดต่อสื่อสารที่แสดงความขัดแย้ง (Crossed transaction) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่แสดงความไม่เป็นมิตร ผู้ถามต้องการทราบคำตอบแต่ผู้ตอบไม่ให้คำตอบ หรืออาจจะพูดแบบประชดประชัน หาเรื่อง ทำให้เกิดความไม่พอใจ ความขัดเคืองใจ ตัวอย่างเช่น

ผู้ถาม : คุณทำงานชิ้นนี้ได้ดีจริง

ผู้ตอบ : แต่ยังไงก็สู้เธอไม่ได้หรอก

2.3 การติดต่อสื่อสารที่เคลือบแฝง (Ulterior transaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีพฤติกรรมการพูดอย่างหนึ่ง แต่มีความต้องการหรือความรู้สึกนึกคิดอีกอย่างหนึ่ง ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งผู้พูดรู้ว่าผู้อื่นหรือสังคมไม่ยอมรับ จึงพูดออกมาอีกอย่างหนึ่งให้ผู้ฟังยอมรับและพอใจ (อาภา จันทรสกุล. 2531 : 154) การติดต่อสื่อสารจึงเป็นไปในลักษณะ “ปากกับใจไม่ตรงกัน” การติดต่อสื่อสารที่เคลือบแฝงจึงเป็นการติดต่อสื่อสารที่ไม่จริงใจ ซึ่งนำไปสู่สัมพันธภาพที่ไม่ดี ตัวอย่างเช่น

ฝ่ายถาม : ขอแสดงความยินดีกับตำแหน่งนางงามเกษตรด้วยนะ

(โธ่เอ๊ย! แค่เป็นนางงามบ้านนอก)

ฝ่ายตอบ : ขอบใจมากจ๊ะ

(เขาก็พูดไปอย่างนั้นเองเขาไม่ได้ชมด้วยความจริงใจหรอก)

3. พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อผู้อื่น จากการวิเคราะห์พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล เบิร์น พบว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงต่อกันนั้นย่อมมีผลกระทบต่อกัน ไม่ว่าพฤติกรรมนั้นจะแสดงออกทางน้ำเสียง สีหน้า แววตา กิริยาท่าทาง คำพูด หรือการสัมผัส ย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางบวกและลบ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อผู้อื่น มี 5 ลักษณะคือ

3.1 พฤติกรรมที่ส่งผลทางบวก เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างจริงใจ สุภาพ อ่อนโยน ยกย่องให้เกียรติ เห็นอกเห็นใจ เข้าใจ ให้อภัย มีความสุข และมีกำลังใจ ตัวอย่างพฤติกรรมที่ส่งผลทางบวก “คุณเป็นคนที่น่านับถือจังเลย” หรือ “ฉันรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของคุณเหลือเกิน”

3.2 พฤติกรรมที่ส่งผลทางลบ เป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพ กระด้าง ดุด่า ตำหนิ ตีต่าย ดุหมั่นเหยียดหยาม ส่งผลให้ผู้อื่นเกิดความไม่พอใจ โกรธ อับอาย หดห่อกำลังใจ เช่น “นี่เธอหยาบปากกาให้ฉันเดี๋ยวนี” หรือ “ฉันว่าเธอก็เป็นได้แค่ผู้บริหรคนงานแค่นั้นแหละ”

3.3 พฤติกรรมที่มีเงื่อนไข เป็นพฤติกรรมทั้งทางบวกและลบ มักจะเป็นคำพูดที่มีเงื่อนไข เช่น “ฉันจะไม่ลงคะแนนให้เธอถ้าเธอไม่พิจารณาความดีความชอบให้ฉัน 2 ชั้น” การพูดแบบมีเงื่อนไขเป็นการพูดที่มีข้อผูกมัด จึงทำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องระมัดระวังตัวและอาจมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อกัน

3.4 พฤติกรรมหลอกลวง หมายถึง ผู้แสดงพฤติกรรมนั้นไม่มีความจริงใจ แกล้งสรรเสริญเยินยอ ในระยะแรกที่เริ่มรู้จักกัน อาจจะส่งผลดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้พูด ต่อมาเมื่อความจริงเปิดเผยขึ้นจะส่งผลในทางลบมาก

3.5 พฤติกรรมที่เป็นพิธีการ เป็นการกระทำเพื่อมารยาท หรือทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น การไหว้ การจับมือ การทักทายปราศรัย การกล่าวต้อนรับ เป็นต้น

4. ทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่น ความรู้สึกต่างๆ ย่อมมีผลต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะคนเราได้ซึมซับเอาความรู้สึกเหล่านี้มาตั้งแต่วัยเด็กจนกลายเป็นความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นอาจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ แต่บางคน

ก็มีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นแบบใดแบบหนึ่งตลอดเวลา แฮร์ริส (Harris, 1969 อ้างถึงใน โยธิน ศันสนยุทธ. 2525 : 140) กล่าวว่า บุคคลมีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ ต่อไปนี้ คือ

4.1 ฉันเลวแต่คุณดี (I'm not O.K., You're O.K.) ทัศนคติแบบนี้แสดงถึงภาวะจิตของคนที่ไม่มีความสุข บุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนี้ เป็นคนที่ต้องการกำลังใจ ต้องการการเอาใจใส่ ต่อผู้บังคับบัญชา มักจะเป็นคนมองตนเองในแง่ลบ ชอบตำหนิตนเอง แต่มองผู้อื่นในแง่ดี ยกย่อง ชมเชยผู้อื่น ตัวอย่าง คำพูดที่ว่า “ฉันเป็นดอกหญ้าที่ไร้ค่า แต่เธอเป็นดอกฟ้าผู้สูงส่ง” หรือ “แหมวันนี้ฉันรู้สึกหงุดหงิดเหลือเกิน แต่เธออารมณ์ดีจังเลย”

4.2 ฉันดีแต่คุณเลว (I'm O.K., You're not O.K.) ทัศนคติแบบนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลประเมินตนเองว่าดีมีคุณค่าแต่มองคนอื่นว่าเลว ไม่มีคุณค่า คนประเภทนี้เป็นคนชอบตำหนิผู้อื่น ชอบขัดโทษผู้อื่น ยกตนข่มท่าน ตัวอย่าง คำพูดที่ว่า “แหวนเพชรของเธอไม่งามเหมือนของฉันเลย”

4.3 ฉันเลวคุณก็เลวด้วย (I'm not O.K., You're not O.K.) ทัศนคติแบบนี้แสดงให้เห็นว่าตัวเองก็ไม่มีคุณค่า ผู้อื่นก็ไม่มีคุณค่า บุคคลประเภทนี้มองโลกในแง่ร้าย หมดหวังในชีวิต ไม่มีจุดหมายในชีวิต จัดอยู่ในประเภทผู้ป่วยโรคประสาทหรือโรคจิต

4.4 ฉันดีคุณก็ดีด้วย (I'm O.K., You're O.K.) ทัศนคติแบบนี้บ่งบอกให้ทราบว่า บุคคลมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ เป็นทัศนคติที่เกิดจากบุคคลประสบความสำเร็จ บุคคลประเภทนี้จะมองตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมในแง่ดีชีวิตมีความสุข

ประโยชน์ของทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ คือ ขจัดอุปสรรคในการติดต่อสัมพันธ์ เช่น การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้สอดคล้องกับความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยศึกษาว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีพฤติกรรมแบบใด ควรจะตอบสนองในลักษณะใด

6.3 ทฤษฎีพัฒนาการของซัลลิแวน (Sullivan's development of personality)

ทฤษฎีพัฒนาการของซัลลิแวน (Sullivan's development of personality) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การร่วมมือ

สุชา จันท์เอม (2540 : 37) กล่าวว่าทฤษฎีของซัลลิแวน เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพของคนเป็นผลมาจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ถึงแม้ผู้ที่ปลีกตัวไปจากสังคม ไปอยู่ห่างไกลจากผู้อื่น ความทรงจำในอดีตก็ยังคงมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของเขา ซัลลิแวนชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคมในระยะต่างๆของชีวิต ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและการเจริญเติบโต ดังนี้

1. ระยะวัยทารก เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งประมาณ 2 ปี วัยนี้เป็นวัยแห่งความต้องการความสบายกาย (bodily satisfaction) ความพอใจของเด็กจะอยู่ที่การใช้ปากได้ดูด อม

และมีปฏิริยาแบบเดียวกับที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อตนโดยตรง เช่น ถ้าพ่อแม่เลี้ยงลูกด้วยอารมณ์
เคร่งเครียด อุ้มเด็กแบบไม่เต็มใจ ไม่ทะนุถนอม เด็กมักจะร้องไห้ เกิดความกลัวและพลอยรู้สึก
เคร่งเครียดไปด้วย เป็นเพราะเด็กและพ่อแม่ต่างก็มีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน (interpersonal
relation) เด็กย่อมแสดงการโต้ตอบปฏิริยาของพ่อแม่โดยตรง ซึ่งชัลลีแวนเรียกพัฒนาการของเด็ก
วัยนี้ว่า empathic stage of development

2. ระยะวัยเด็กตอนต้น คือ ระยะตั้งแต่ประมาณ 2-4 ปี ระยะนี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษา
การเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ และเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศ เมื่อเด็กเริ่มพูดได้ เดินได้ เริ่มรู้สึก
ทำอย่างไรให้ผู้ใหญ่พอใจหรือไม่พอใจ ถ้าตนอยากให้เขาพอใจก็ต้องทำตามใจผู้ใหญ่มาก มิใช่ทำ
ตามแต่ใจตนเองเสมอไป

3. ระยะวัยเด็ก คือ ระยะอายุประมาณ 4-11 ปี วัยนี้เริ่มปลีกตัวออกจากพ่อแม่ และ
สนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะกับเพื่อนวัยเดียวกัน วัยนี้เด็กเรียนรู้
เกี่ยวกับการแข่งขัน การร่วมมือ และรู้จักการควบคุมพฤติกรรม

6.4 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของคอบครว (Symbolic Interactionism)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของคอบครว (Symbolic Interactionism) เป็นทฤษฎีที่
เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การ
เป็นสมาชิกที่ดีของคอบครว

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2545 : 47-48) กล่าวว่า ชาร์ลส์ เอส เพียร์ซ (Charles
S. Pierce) วิลเลียม เจมส์ (William James) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) จอร์จ เฮอร์เบิร์ต
มีด (George Herbert Mead) และชาร์ลส์ ฮอร์ตตัน คูลีย์ (Charles Horton Cooley) เป็นผู้นำ
แนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของคอบครว (Symbolic Interactionism) โดยเน้นการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม และกล่าวว่ามนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม
เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดภายใต้เงื่อนไขของสภาวะการณ์แวดล้อมต่างๆ ดังนั้น มนุษย์จึงต้อง
ใช้วิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นการกระทำต่อสภาวะการณ์แวดล้อมนั้น และที่เป็นการกระทำต่อตนเองใน
การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับชีวิตที่ต้องก้าวต่อไป การดำเนินชีวิตของมนุษย์จึงมีสภาพ
พื้นฐานเป็นการดำเนินชีวิตทางสังคม (social life) ในลักษณะการกระทำระหว่างกัน มนุษย์แต่ละ
คนจึงกระทำและรับการกระทำซึ่งกันและกันร่วมกับมนุษย์คนอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่
แตกต่างกัน ซึ่งการกระทำร่วมกันทางสังคมนี้ จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเป็นสื่อกลางในการทำ
ความเข้าใจร่วมกัน ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์กระทำการต่อสิ่งต่างๆ บนพื้นฐานของความหมาย
โดยที่ความหมายของสิ่งต่างๆ นั้นเกิดขึ้นจากการกระทำร่วมกันในสังคมที่บุคคลหนึ่งกระทำต่อ
บุคคลอื่น อันจะส่งผลให้ความหมายเหล่านั้นถูกถ่ายทอดและปรุงแต่งในกระบวนการตีความโดย
บุคคลที่ได้รับการกระทำนั้น

สำหรับแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของคอบครวมุ่งความสนใจไปที่
กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในคอบครว โดยมองว่าคอบครวเป็นแหล่งหล่อ

หลอมบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว และพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคิดและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ความรู้สึกของบุคคลขึ้นอยู่กับความหมายที่แสดงออกถึงพฤติกรรมมนุษย์ โดยทั่วไปจะแปลความหมายผ่านกระบวนการคิดปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น มนุษย์แต่ละคนจะพัฒนาการให้ความหมายของสถานการณ์ต่างๆ ผ่านการยืนยันความหมายจากการกระทำผู้อื่น

6.5 ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work) ของ เบลค (Blake) และมูทอน (Mouton)

ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work) ของ เบลค (Blake) และมูทอน (Mouton) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 46-47) กล่าวว่า เบลค (Blake) และมูทอน (Mouton) ได้พัฒนาทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน โดยมีความเห็นว่าการทำงานเป็นทีมนั้น จะต้องมุ่งให้ได้ทั้งผลงานและความร่วมมือของสมาชิกในทีมงาน หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนเราต้องการทำงานให้ได้ผลงาน และต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ ซึ่งการที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศของการยอมรับเพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เพราะทฤษฎีนี้เชื่อมั่นว่าผลงานที่เกิดขึ้นย่อมมาจากบูรณาการ (Integration) ซึ่งหมายถึง การประสมประสานความต้องการขององค์การและของสมาชิกเข้าด้วยกัน แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

1. ลักษณะของกลุ่มซึ่งประกอบด้วย

1.1 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัว ได้แก่ สติปัญญา ทักษะ และบุคลิกภาพ เป็นต้น

1.2 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะกลุ่ม หรือความสามารถเฉพาะที่ได้รับจากคุณสมบัติเฉพาะตัวของสมาชิกที่รวมเป็นกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่มพิจารณาได้จากความสามารถของกลุ่มที่แสดงออกพฤติกรรมโดยรวมของสมาชิกตลอดถึงการตัดสินใจ และการแสดงออกของสมาชิก

1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึง แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก หรือลักษณะในการรวมกลุ่มของสมาชิก เช่น การแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ และการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป็นต้น

2. พลัง หรือ การเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะของกลุ่ม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มพฤติกรรมของสมาชิก มีลักษณะ 2 ประการคือ

2.1 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มรวมกันได้ หมายถึง ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของสมาชิก ซึ่งความสัมพันธ์จะดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน (cohesion) ซึ่งทำให้การรวมกลุ่มมีความเหนียวแน่นมั่นคง

2.2 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ หมายถึง กิจกรรมของสมาชิกที่กระทำเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

6.6 ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard's Situational Leadership Theory)

ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard's Situational Leadership Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่อง การเป็นผู้นำผู้ตาม

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545 : 225-226) กล่าวว่า เฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของบุคคลว่า ผู้นำแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมการนำ ต่อผู้ตาม โดยการผสมผสานของพฤติกรรม 2 ด้านเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดแบบของผู้นำ (Leadership Styles) แบบต่างๆ ขึ้น พฤติกรรมทั้งสองด้านดังกล่าว ได้แก่ พฤติกรรมที่ผู้นำมุ่งเน้นในเรื่อง ต่อไปนี้

1. พฤติกรรมที่มุ่งงาน (Task Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกต่อผู้ตามในแง่การควบคุม กำกับ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ตาม การชี้แจงให้ผู้ตามทราบเกี่ยวกับการทำงาน ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องทำ ทำเมื่อไร ทำที่ไหน ทำกับใคร และทำอย่างไร ตลอดจนการเข้าไปดำเนินการจัดรูปแบบโครงสร้างองค์การ การกำหนดช่องทางและวิธีการสื่อสารในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Relationship Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก ต่อผู้ตาม ในแง่ที่เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลหรือระหว่างบุคคลต่างๆ ในองค์การโดย เปิดให้มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่ง่ายและสะดวก พยายามสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง การให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันระหว่าง บุคคล เป็นต้น

ผู้นำแต่ละคน ย่อมแสดงพฤติกรรมการบริหารโดยการผสมผสานพฤติกรรมทั้งสองด้าน ดังกล่าว ในสัดส่วนแตกต่างกันไป ซึ่งก่อให้เกิดแบบหรือสไตล์พื้นฐานของผู้นำ 4 แบบ ขึ้น ดังนี้

1) ผู้นำแบบผู้บอกให้ทำ (Telling) ผู้นำแบบนี้ใช้พฤติกรรมการบริหาร โดยเน้นการใช้ อำนาจการสั่งการและการตัดสินใจให้ผู้ตามต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นการสื่อสารภายในองค์การจึงมี ลักษณะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียวคือจากผู้นำสู่ผู้ตาม (One-Way Communication, Top-Down) นอกจากนี้ผู้นำยังใช้มาตรการควบคุม ติดตามและนิเทศการปฏิบัติงานต่อผู้ตามอย่างใกล้ชิดอีกด้วย พฤติกรรมผู้นำแบบนี้จึงมีลักษณะมุ่งงานสูง (High Task) แต่มุ่งความสัมพันธ์ต่ำ (Low Relationship)

2) ผู้นำแบบผู้ขายความคิดให้ทำ (Selling) ผู้นำแบบนี้ใช้พฤติกรรมการบริหารที่มุ่งเน้นการกำกับ สั่งการ เช่นเดียวกับแบบแรก แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดช่องว่างให้ผู้ตาม ได้มีโอกาสซักถามหรือเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้ ดังนั้นการสื่อสารภายในองค์กรจึงมีลักษณะแบบสองทาง (Two Ways Communication) ผู้นำจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยง (Coach) ให้แก่ผู้ตามโดยใกล้ชิดตลอดเวลา จึงกล่าวได้ว่า พฤติกรรมผู้นำแบบนี้มีลักษณะมุ่งงานสูง (High Task) ขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นความสัมพันธ์สูงอีกด้วย (High Relationship)

3) ผู้นำแบบผู้ตามมีส่วนร่วม (Participating) เป็นผู้นำที่คอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกจนให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานของผู้ตาม ผู้นำจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในฐานะสมาชิกคนหนึ่งโดยไม่เข้าไปควบคุม กำกับหรือสั่งการโดยผู้นำเอง จึงกล่าวได้ว่า ผู้นำมีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านมุ่งความสัมพันธ์สูง (High Relationship) แต่มุ่งงานต่ำ (Low Task)

4) ผู้นำแบบผู้กระจายงาน (Delegating) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมลักษณะที่ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจในฝีมือ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความรับผิดชอบของผู้ตาม ดังนั้น ผู้นำจึงมักจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบรวมทั้งการตัดสินใจในงานนั้นแก่ผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามมีความเป็นตัวของตัวเองและมีอิสระในการกำหนดขั้นตอน วิธีการทำงาน ตลอดจนการควบคุมดูแลตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผู้นำแบบนี้จึงแสดงพฤติกรรมและใช้เวลาในการบริหารโดยมุ่งงานต่ำ (Low Task) และขณะเดียวกันก็มุ่งความสัมพันธ์ต่ำ (Low Relationship)

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยเพื่อหาแบบหรือสไตล์ผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้น ยังไม่อาจสรุปได้ว่าแบบผู้นำแบบหนึ่งแบบใด เป็นแบบที่เหมาะสมหรือดีที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า ภายใต้บรรยากาศของการบริหารในแต่ละกรณี แบบผู้นำแบบหนึ่งแบบใดในสี่แบบดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิผลก็ได้

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

7.1 ความหมายของการแนะแนว

กู๊ด (Good.1973 : 270) ได้ให้ความหมายของการแนะแนว คือกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดี สามารถแสวงหาความรู้ เพื่อจะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาอาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

มิลเลอร์ (Miller.1976 : 13) ให้คำจำกัดความของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถตัดสินใจและวางแผนอนาคตตนเองได้อย่างเหมาะสม

คมเพชร จิตรสุกุล (2530 : 5) กล่าวว่า การแนะแนว คือการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญปัญหา ตัดสินใจเลือก

วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้อง และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 1) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เป็นกระบวนการของการผูกพัน เพื่อพัฒนาชีวิต เพื่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นและช่วยให้บุคคลนั้นสามารถช่วยตนเอง นำตนเอง ปรับตนเองได้อย่างเหมาะสมตลอดทั้งสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รวิวรรณ ชินตระกูล (2539 : 26) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ให้เข้าใจตนเองสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อ เลือกประกอบอาชีพ รู้จักปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี มีคุณภาพ

ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ (2545 : 14) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นการช่วยเหลือนักเรียนทั้งในลักษณะการให้บริการและกระบวนการช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม

สรุปความหมายของการแนะแนวคือ กระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญกับปัญหาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องและปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดีประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

7.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนว

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 200-202) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแนะแนวไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป คือ
 - 1.1 มุ่งป้องกันความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ
 - 1.2 มุ่งให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ คือ
 - 2.1 ป้องกันความผิดปกติด้านอารมณ์
 - 2.2 ช่วยนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนบางวิชา
 - 2.3 ช่วยให้ครูยอมรับนักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์
 - 2.4 เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน
 - 2.5 ช่วยให้พ่อแม่เข้าใจพัฒนาการของเด็ก
 - 2.6 ช่วยให้ครูทันสมัยในการแนะแนวนักเรียน
 - 2.7 ช่วยให้ครูได้ประมณิเทศนักเรียนให้รู้จักสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

- 2.8 ช่วยให้ผู้ดูแลและพ่อแม่เด็กคุ้นเคยการใช้เครื่องมือเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเด็ก
- 2.9 เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ
- 2.10 เพื่อแนะนำให้ครูรู้จักโครงการทดสอบ ซึ่งเป็นวิธีหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวเด็ก
- 2.11 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับคำปรึกษา
- 2.12 ทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบริการพิเศษต่างๆ
- 2.13 ช่วยครูรับข้อเสนอสถานที่เกี่ยวกับเทคนิคในการแนะแนว
- 2.14 ช่วยจัดวางตัวบุคคลให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 2.15 เพื่อทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพจิต

ทองเรียน อมรชกุล และคนอื่นๆ (2528 : 53-54) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การกำหนดให้บุคคลเกิดการพัฒนาดียิ่งที่สุด
2. การทำให้บุคคลเกิดความเจริญรอบตัวทุกด้าน
3. การทำให้บุคคลเจริญสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้
4. การทำให้บุคคลเจริญอย่างเต็มที่ และมีความสุข
5. การทำให้บุคคลรู้จักกาลเทศะ
6. การทำให้บุคคลเจริญงอกงามในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ
7. การทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงามในการที่จะแนะแนวตนเอง และทำให้ตัวเองบรรลุนิติภาวะ
8. การทำให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเองได้ทุกเรื่อง
9. การทำให้บุคคลมีความสุขตามสภาพของตน และสามารถทำให้เกิดความสงบสุขในสังคมได้อย่างแท้จริง
10. การทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่มากกว่าที่จะปล่อยให้ชีวิตผ่านไปวันๆ

7.3 การสอนกิจกรรมแนะแนว

พิไล แยมงามเหลือ (2521 : 6) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวว่า วิชากิจกรรมแนะแนว (Guidance Course) ว่าด้วยการบริการข่าวสารและให้ข้อมูลเพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสได้รู้จักตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ให้การบริการสำรวจและประเมินตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อเตรียมการศึกษาและเลือกอาชีพในอนาคต เป็นต้น

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2525 : 48) ได้ให้ข้อคิดในการจัดกิจกรรมแนะแนวว่าปัจจุบันนี้ หลักการและเป้าหมายของหลักสูตรนั้นมีความสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของการแนะแนวทั้งในแง่กระบวนการและลักษณะการให้บริการ โดยมุ่งให้นักเรียนสำรวจตัวเองและตัดสินใจเลือกเรียนตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนได้พัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้าน

วิชาการ วิชาชีพ และการปรับปรุงบุคลิกภาพโดยเฉพาะลักษณะนิสัยหรือความประพฤติ ชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวเป็นชั่วโมงหนึ่งที่กำหนดไว้ 1 คาบต่อสัปดาห์จะนั้นชั่วโมงนี้ครูแนะแนวควรจะใช้กระบวนการและบริการแนะแนว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยยึดหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรเป็นหลัก ซึ่งครูแนะแนวจะต้องคิดว่าชั่วโมงนี้ควรจัดกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองทุกด้านทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขหรือพูดง่าย ๆ ให้เป็นคนโดยสมบูรณ์

7.4 กิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนว

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2524 : 2) ได้เสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนวไว้ดังนี้

1. การบรรยายเนื้อหาและสาระสำคัญต่างๆ ตามหัวข้อที่เรียนในแต่ละข้อ
2. ใช้เกม การละเล่นต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและมีความคิดกว้างไกลขึ้น
3. การอภิปรายและโต้วาที (โดยนักเรียนเป็นผู้แสดง อาจารย์สอนเป็นผู้ควบคุม)
4. การแสดงบทบาทสมมติ (คล้ายกับการแสดงละคร)
5. การชมภาพยนตร์ สไลด์ต่างๆ
6. การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง เช่น การฝึกสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่างๆ
7. การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
8. การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่ม

7.5 เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว

จำเนียร ช่วงโชติ (2527 : 118-120) ได้เสนอแนะเทคนิคในการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้จักเป็นอิสระ สบายใจในการแสดงออก
2. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ความริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูดและความรู้สึกที่ต้องระบายน
3. เปิดโอกาส กระตุ้นและยั่วยุให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ปัญหา และปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด
4. กระตุ้นและยั่วยุให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่างๆ และมอบหมายความรับผิดชอบ ให้ทำงานในกิจกรรมนั้นๆ ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ
5. ไม่ควรอย่างยิ่งในการสอนปาฐกถา โดยครูพูดคนเดียวและนักเรียนจดเอาๆ
6. เวลาของกิจกรรมแนะแนวควรเป็นเวลาของนักเรียนจริงๆ และต้องใช้เวลาเหล่านั้นให้เกิดต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนในทุกๆ ด้าน อย่างเต็มที่
7. ครูผู้สอนต้องวางแผนและเตรียมตนเองในเรื่องเนื้อหา วิธีการให้ความรู้และกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ

8. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีพันธะต่อกัน
9. มีการนำหลักการของกระบวนการกลุ่มหรือกิจกรรมสัมพันธ์ (Group Process) และเทคนิคการสอนต่างๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน
10. ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว ควรมีสมุดบันทึกรายละเอียดต่างๆ ของการสอนไว้ทุกครั้ง
11. ในการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำเวลามีปัญหา

7.6 การประเมินผลการสอนกิจกรรมแนะแนว

สมเจตน์ อภิเมษฐ์รักษา (2527 : 2) กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวนี้ไม่มีหน่วยการเรียนรู้การวัดผลและพิจารณาในแง่การเกิดความรู้ความเข้าใจ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งถือเสมือนการวัดผลเชิงพฤติกรรมในตัวนักเรียนว่าเรียนรู้ในข้อเรื่องต่างๆ หรือไม่ นอกจากนี้ยังตรวจสอบจากเวลาเรียนที่นักเรียนเข้าเรียนว่าครบถึง 80% ของเวลาเรียน จึงนับว่าผ่านชั่วโมงนี้

จำเนียร ช่างโชติ (2527 : 119-120) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้สอนวิชานี้จะต้องคำนึงถึงให้มาก และควรถือเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ คือ การประเมินตนเองและผู้เรียน

7.7 การประเมินตัวผู้เรียน

การประเมินตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการแสดงออกต่างๆ
2. ผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนให้เรียนรู้จากการควบคุมตนเอง (Self Control)
3. ผู้สอนสามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและเกิดการพัฒนาตนในทางที่เหมาะสม
4. ผู้สอนสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาให้แก่ผู้เรียน
5. ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เข้าใจและปรับตัวได้กับโลกที่เขาอยู่ได้เหมาะสม
6. ผู้สอนสามารถศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนต่อเนื่องกัน จนเห็นว่าพัฒนาการไปในทางที่ดี

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวด้านสังคม

8.1 ความหมายของการแนะแนวด้านสังคม

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 59) การให้ข้อสนเทศทางด้านสังคมและการปรับตัวเป็นการให้ข้อมูลเพื่อที่จะได้เข้าใจตนเองและผู้รอบรู้จักวิธีปรับปรุงตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพ
2. วิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ

3. การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง
4. การรู้จักตนเองเป็นต้นว่าการรู้จักขอบข่ายความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตน
5. การเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้อื่น
6. วิธีการปรับตัวกับสมาชิกในครอบครัว
7. ความรู้เกี่ยวกับกริยามารยาทที่ดีงาม
8. การรู้จักวางแผนเกี่ยวกับการเงิน
9. การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
10. ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนศีลธรรมจรรยา

จำเนียร ช่วงโชติ (2533 :122) กล่าวว่าเป็นการให้ข้อสนเทศเพื่อให้นักเรียน

เกิดความเข้าใจตนเองดียิ่งขึ้น และปรับปรุงความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการเข้าใจตนเอง
2. การเข้าใจพฤติกรรมและคุณลักษณะของตนเอง
3. วิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน
4. การเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้อื่น
5. การเข้าบทบาทของเพศชายและเพศหญิง
6. วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพที่สมบูรณ์
7. การปรับตัว การยอมรับ และการเข้าใจสภาวะทางบ้าน สมาชิกในครอบครัวและความ

คาดหวังของพ่อแม่

8. ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางเพศและความรับผิดชอบในการแต่งงาน
9. ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี
10. ทักษะทางสังคม การวางแผนเรื่องการเงิน และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 228) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการให้ข้อมูล

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ เช่น ให้ข้อมูลในเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ งานอดิเรก การรักษาสุขภาพจิต และสุขภาพทั่วไป วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพพัฒนาตนเองให้มีบุคลิกภาพที่ดี การเข้าใจพฤติกรรมและความเข้าใจความต้องการของผู้อื่น ศีลธรรมจรรยา กริยามารยาทที่ดี ความประพฤติ การรู้จักบทบาทและตำแหน่งหน้าที่ของตน การรู้จักประมาณตน รู้ความถนัด ความสนใจ รู้สถานภาพของตนเอง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ วิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน วิธีปรับตัวกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมโรงเรียนร่วมชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้จักยอมรับสิ่งต่างๆ มีความเข้าใจในเงื่อนไขของครอบครัว สมาชิกในครอบครัว หน้าที่อันพึงมีในครอบครัว การวางแผนโครงการด้านการเงิน การวางแผนการใช้เงินและกิจกรรมยามว่าง

สถิติ วงศ์สุวรรณ (2531 : 337) กล่าวว่า เป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมโรงเรียน ครู ญาติ ครอบครัวและคนทั่วไป ได้ดี มีชีวิตสุขสมบูรณ์ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และช่วยให้รู้จักปัญหา เช่น

1. ปัญหาในการเรียน มักมีคะแนนต่ำ เรียนไม่เข้าใจ
2. ปัญหาที่อยู่อาศัย แออัด ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก
3. ปัญหาการเงิน ขาดอาหารกลางวัน เงินไม่พอใช้จ่ายทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน
4. ปัญหาสุขภาพ เป็นโรคผิวหนัง กังวลในเรื่องอ้วนเกินไป ผอมเกินไป
5. ปัญหาความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย วัยรุ่นร่างกายเปลี่ยนแปลงเร็วปรับตัวไม่ทัน
6. ปัญหาทางจิต ขาดความรัก ความอบอุ่น
7. ปัญหาอารมณ์และสังคม ปัญหาที่เกิดจากทางบ้าน เช่น พ่อแม่เข้มงวดมากเกินไปไม่มีอิสระในการตัดสินใจ รู้สึกเป็นปมด้อย

8.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนวด้านสังคม

เพื่อช่วยให้นักเรียนเห็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเองและสังคม รู้จักตนเองดียิ่งขึ้น รู้จักกลไกในการปรับตัว รู้จักนำตนเองไปสู่ความก้าวหน้าและอยู่กับสังคมอย่างมีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

1. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟลาตี้ และรูทเซล (Flaherty; & Reutzel. 1965 : 409-411) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ CPI (The California Psychological Inventory) วัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ออฟเฟอร์ (Offer.1971 : 40-48) ศึกษาพฤติกรรมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นโดยศึกษาระยะยาวกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี จำนวน 83 คน จนถึงชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่าในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศเริ่มต้นเมื่อนักเรียนเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้หนึ่งปีร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศแต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 77 เมื่อนักเรียนเหล่านี้เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย

เทสเซอร์ (Tesser.1980 : 77-91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่าตัวแปรในด้านความใกล้ชิดการปฏิบัติต่อกันและความสัมพันธ์กันในครอบครัวมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองและบุคคลสามารถสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเองได้ โดยเปรียบเทียบกับบุคคลในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดซึ่งมีผลการกระทำดีกว่า

2. งานวิจัยในประเทศ

รัตนา รัตนประสพโชค (2524 : 41-42) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ปรากฏว่ากิจกรรมกลุ่มมีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนและการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 49) ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 16 คน ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้นหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ (2530 : 46) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรณู พินิจการ (2545 : 42) ได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมทำให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคมเพิ่มขึ้น

สรเรณีย์ หุ่นแสน (2547 : 138) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการพัฒนาความสามารถทางสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากร โดยการจับฉลากหมายเลขห้อง ได้ห้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 เป็นกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากร โดยการจับฉลากหมายเลขห้อง ได้ห้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 เป็นกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากร โดยการจับฉลากหมายเลขห้อง ได้ห้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร วันพฤหัสบดี เวลา 8.30 – 10.30 น. โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 สิ้นสุดวันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยพิจารณาความรู้พื้นฐาน ความสนใจ และวัยเพื่อจะได้จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดหัวข้อเรื่องให้ครอบคลุมชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในหัวข้อเรื่อง ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (3 ชั่วโมง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

การสื่อสาร (3 ชั่วโมง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

การร่วมมือ (3 ชั่วโมง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (3 ชั่วโมง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (3 ชั่วโมง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2

การเป็นผู้นำผู้ตาม (3 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 4 สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนิยามศัพท์เฉพาะ ให้ครอบคลุม

เนื้อหาตามขั้นตอนที่ 3 โดยใช้เทคนิค การสนทนา การนำเสนอหน้าชั้นเรียน สถานการณ์จำลอง การทำงานกลุ่ม ดังมีรายละเอียดตามภาคผนวก ประกอบไปด้วย คำชี้แจงการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อในการสอนกิจกรรมแนะแนว แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว แต่ละชุดการสอนมีหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องที่จะพัฒนา
2. ชื่อกิจกรรม
3. จุดประสงค์
4. สาระสำคัญ
5. สาระการเรียนรู้
6. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
7. การวัดและประเมินผล
8. แหล่งการเรียนรู้
9. สื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุริรักษา และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนา นิยามศัพท์เฉพาะ จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 6 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน วัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร เพื่อหาสิ่งที่ควรปรับปรุง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

แบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม โดยมีจำนวน 18 แบบฝึกหัด แต่ละแบบฝึกหัดมี 5 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกหัด เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดเป็นคำกล่าวทักทายเพื่อนใหม่ ก. หัวดี ข. สวัสดีครับ/ค่ะ ค. นี่เธอ.....	3. นักเรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะอย่างไร ก. ออฟชอปคุยโอ้อวดคิดว่าตนเองเก่ง ข. ต่อมเรียนเก่งแต่ไม่ค่อยมีเพื่อน ค. จอยตั้งใจเรียนและมีนิสัยร่าเริง
2. เพื่อนที่ดีควรทำอย่างไร ก. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ข. ให้เพื่อนลอกการบ้าน ค. ฟ้องครูเมื่อเพื่อนทำความผิด	4. นักเรียนควรปฏิบัติตามข้อใด ก. ช่วยเหลือเพื่อนเสมอ ข. ดูแลเอาใจใส่เพื่อน ค. ถูกทุกข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีดังนี้

คำตอบถูกให้ 1 คะแนน

คำตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีดังนี้

คะแนน

การแปลผล

5	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจด้านสังคมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจด้านสังคมในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจด้านสังคมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจด้านสังคมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจด้านสังคมในระดับน้อยที่สุด

2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 1

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินชุดการสอน และการประเมินสื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 18 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ โดยยึดหลักการในการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของเอกชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 8-9) และยึดเนื้อหาในชุดการสอน ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นจำนวน 18 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบข้อคำถามที่สร้างขึ้น ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในชุดการสอน ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลักษณะของแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม โดยมีจำนวน 18 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนหลังจากสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 1

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของ
 นักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	หลังทำกิจกรรมนักเรียนมีความเข้าใจ เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อ ผู้อื่น					
2	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้ฝึก เป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น					
3	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับการพัฒนานักเรียนให้มี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น					
4	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการ เรียนและเนื้อหา					
5	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วน ร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดง ความคิดเห็น					

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีดังนี้ (จตุพร ปักกระภา. 2544 : 32-33)

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตหัวหน้างานแนะแนวและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อบันทึกหมาย กำหนดวัน และเวลา ในการทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมชุดการสอน ไปงาน ไปความรู้ แบบฝึกหัด สื่อการเรียนรู้ แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินทัศนคติของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น โดยจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียน และชี้แจงจุดประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอนกิจกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียน วันและเวลาในการเรียนกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 60) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มาดำเนินการทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดีเวลา 8.30 – 10.30 น. โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 สิ้นสุด วันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของช่วงชั้นที่ 1 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคมมากน้อยเพียงใด
2. ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสังคม
3. ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว
4. ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมแนะแนว

5. ขั้นตอนทดสอบหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคมมากน้อยเพียงใด

6. ขั้นตอนประเมินชุดการสอนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับใด

ตาราง 3 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

วัน/เดือน/ปี	เวลา	สถานที่	รายการทดลอง
วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น
วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น
วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น
วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสื่อสาร
วันอังคารที่ 8 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสื่อสาร
วันอังคารที่ 8 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.1/3	การสื่อสาร
วันพฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.2/3	การร่วมมือ
วันพฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.2/3	การร่วมมือ
วันอังคารที่ 15 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.2/3	การร่วมมือ
วันอังคารที่ 15 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.2/3	การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
วันพฤหัสบดีที่ 17 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.2/3	การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
วันพฤหัสบดีที่ 17 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.2/3	การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
วันอังคารที่ 22 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.3/1	การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
วันอังคารที่ 22 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.3/1	การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
วันพฤหัสบดีที่ 24 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.3/1	การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
วันพฤหัสบดีที่ 24 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.3/1	การเป็นผู้นำผู้ตาม
วันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน 2548	8.30-9.30 น.	ห้อง ป.3/1	การเป็นผู้นำผู้ตาม
วันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน 2548	9.30-10.30 น.	ห้อง ป.3/1	การเป็นผู้นำผู้ตาม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

4.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (เสาวณีย์ ศึกษาบัณฑิต. 2528 : 305)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{n} \times 100}{A}$$

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n} \times 100}{B}$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการฝึกหัดทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวด้านสังคม สำหรับพัฒนาผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 1
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจากการใช้ชุดการสอนนั้นคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม โดยใช้ t-test for Dependent Samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 165)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ

$$df = n-1$$

D = ค่าความแตกต่างของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามก่อนการใช้ชุดการสอนและหลังการใช้ชุดการสอน

n = จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

$$\sum D^2 = \text{ผลรวมของ } D^2$$

$$(\sum D)^2 = \text{การนำผลรวมของ } D \text{ ทั้งหมดยกกำลังสอง}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจากการใช้ชุดการสอนนั้นคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum D$	แทน	ผลรวมของ d แต่ละตัว
$(\sum D)^2$	แทน	การนำผลรวมของ d ทั้งหมดยกกำลังสอง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- Distribution
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent (t-test for Dependent Samples)
3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรม จำแนกรายกิจกรรม และรวมทุกกิจกรรม

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\sum x$	A	E_1	$\sum F$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=30)							
1. การสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้อื่น							
(กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่)	116	5	77.33	143	5	95.33	81.12
2. การสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้อื่น							
(กิจกรรมรอยยิ้มพิมพ์ใจ)	118	5	78.67	139	5	92.67	84.89

ตาราง 4 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\sum x$	A	E_1	$\sum F$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
3. การสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมฉันทนาเป็นกำลังใจให้เธอ)	119	5	79.33	136	5	90.67	87.50
4. การสื่อสาร (กิจกรรมการพูดสื่อสาร)	98	5	65.33	135	5	90.00	72.59
5. การสื่อสาร (กิจกรรมบทสนทนา)	122	5	81.33	137	5	91.33	89.05
6. การสื่อสาร (กิจกรรมวาดตามคำบอก)	103	5	68.67	131	5	87.33	78.63
รวม	676	5	450.66	821	5	547.33	82.30
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=30)							
7. การร่วมมือ (กิจกรรมร้อยลูกปัด)	116	5	77.33	129	5	86.00	89.92
8. การร่วมมือ (กิจกรรมปริศนาก้านไม้ขีด)	132	5	88.00	140	5	93.33	94.29
9. การร่วมมือ (กิจกรรมปริศนาก้านไม้ขีด)	113	5	75.33	134	5	89.33	84.33
10. การเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว (กิจกรรมความหมายครอบครัว)	123	5	82.00	140	5	93.33	87.86
11. การเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว (กิจกรรมในครอบครัว)	113	5	75.33	142	5	94.67	79.58
12. การเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว (กิจกรรมครอบครัวของฉัน)	113	5	75.33	134	5	89.33	84.33
รวม	710	5	473.32	819	5	545.99	86.72

ตาราง 4 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\sum x$	A	E_1	$\sum F$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n=30)							
13. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมการทำงานร่วมกัน)	93	5	62.00	110	5	73.33	84.55
14. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมสามัคคีคือพลัง)	116	5	77.33	138	5	92.00	84.06
15. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมเรามาช่วยกัน)	92	5	61.33	114	5	76.00	80.70
16. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมฟังดี พูดดี)	104	5	69.33	131	5	87.33	79.39
17. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ)	105	5	70.00	123	5	82.00	85.37
18. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ)	91	5	60.67	115	5	76.67	79.13
รวม	601	5	400.66	731	5	487.33	82.20

$$\sum (E_1/E_2) \times 100 / 18 = 83.74$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ระหว่าง 60.67-88.67 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ระหว่าง 73.33-95.33 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 1 เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 2 เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรอยยิ้มพิมพ์ใจ พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 78.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.67

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 3 เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมฉันเป็นกำลังใจให้เธอ พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 79.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 90.67

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 4 เรื่องการสื่อสาร กิจกรรมการพูดสื่อสาร พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 65.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 90.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 5 เรื่องการสื่อสาร กิจกรรมบทสนทนา พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.33 ส่วน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 91.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 6 เรื่องการสื่อสาร กิจกรรมวาดตามคำบอก พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 87.33

ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.30

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 7 เรื่องการร่วมมือ กิจกรรมร้อยลูกปัด พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.33 ส่วนประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 86.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 8 เรื่องการร่วมมือ กิจกรรมปริศนาก้นไม้ขีด พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 88.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 93.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 9 เรื่องการร่วมมือ กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 75.33 ส่วนประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 89.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 10 เรื่องการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมความหมายของครอบครัว พบว่า ประสิทธิภาพ ของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 82.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 93.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 11 เรื่องการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมในครอบครัว พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 75.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.67

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 12 เรื่องการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมครอบครัวของฉัน พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 75.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 89.33

ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.72

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 13 เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมการทำงานร่วมกัน พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 62.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 14 เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมสามัคคีคือพลัง พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.33 ส่วนประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 15 เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมเรามาช่วยกัน พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 61.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 16 เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมฟังดี พูดดี พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 69.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 87.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 17 เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 70.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 82.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 18 เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ พบว่า ประสิทธิภาพของ กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.67

ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20

และพบว่า ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ทั้งชุด มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.74 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้คือ 60/60

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent (t-test Dependent Samples)

ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบฝึกหัดแต่ละกิจกรรมของนักเรียน
ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n = 30)						
1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.87	1.28	116.00			
				27.00	57.00	4.64**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.77	0.57	143.00			
2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมรอยยิ้มพื้มใจ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.93	1.11	118.00			
				21.00	35.00	4.58**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.63	0.61	139.00			
3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมฉันทน์เป็นกำลังใจให้เธอ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.97	1.45	119.00			
				17.00	31.00	3.62**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.53	0.78	136.00			
4. การสื่อสาร (กิจกรรมการพูดสื่อสาร)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.27	1.23	98.00			
				37.00	79.00	6.30**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.50	0.68	135.00			

ตาราง 5 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	t
5. การสื่อสาร (กิจกรรมบทสนทนา)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	4.07	1.11	122.00			
				15.00	31.00	3.04**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.57	0.63	137.00			
6. การสื่อสาร (กิจกรรมวาดตามคำบอก)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.43	1.38	103.00			
				28.00	54.00	5.21**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.37	0.76	131.00			
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	22.53	3.16	676.00			
รวม				145.00	841.00	12.04**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	27.37	1.50	821.00			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n = 30)						
7. การร่วมมือ (กิจกรรมร้อยลูกปัด)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.87	0.97	116			
				13.00	19.00	3.50**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.30	0.79	129			
8. การร่วมมือ (กิจกรรมปริศนาก้านไม้ขีด)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	4.40	0.86	132			
				8.00	12.00	2.50**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.67	0.55	140			

ตาราง 5 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	t
9. การร่วมมือ (กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.77	1.10	113			
				21.00	35.00	4.58**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.47	0.63	134			
10. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมความหมายของครอบครัว)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	4.10	1.12	123			
				17.00	27.00	4.01**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.67	0.66	140			
11. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมในครอบครัว)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.77	1.04	113			
				29.00	49.00	6.23**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.73	0.58	142			
12. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมครอบครัวของฉัน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.77	1.07	113			
				21.00	31.00	5.11**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.47	0.68	134			
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	23.67	2.88	710			
รวม				109.00	565.00	8.24**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	27.30	1.68	819			

ตาราง 5 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n = 30)						
13. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมการทำงานร่วมกัน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.10	0.48	93			
				17.00	17.00	6.16**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	3.67	0.55	110			
14. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมสามัคคีคือพลัง)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.87	0.94	116			
				22.00	32.00	5.43**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.60	0.67	138			
15. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมเรามาช่วยกัน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.07	1.23	92			
				22.00	40.00	4.43**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	3.80	0.76	114			
16. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมพังดี พุดดี)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.47	1.01	104			
				27.00	33.00	9.00**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.37	0.72	131			
17. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.50	0.90	105			
				18.00	24.00	4.87**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	4.10	0.80	123			

ตาราง 5 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1	$\bar{X}$	S.D.	Σx	ΣD	$(\Sigma D)^2$	t
18. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	3.03	0.76	91			
				24.00	28.00	7.95**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	3.83	0.75	115			
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	20.03	2.04	601			
รวม				130.00	622.00	16.69**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	24.37	1.71	731			

$$t_{(0.01; df 29)} = 2.462$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาด้านสังคมเพิ่มขึ้น

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 6 7 และ 8

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ภายหลังได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
 เพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนกเป็นรายกิจกรรม

ระดับ ชั้น	เรื่องที่พัฒนาและชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถม ศึกษา ปีที่ 1	1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่)	4.71	0.59	ระดับมากที่สุด
	2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมรอยยิ้มพิมพ์ใจ)	4.41	0.77	ระดับมาก
	3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กิจกรรมฉันเป็นกำลังใจให้เธอ)	4.54	0.68	ระดับมากที่สุด
	4. การสื่อสาร (กิจกรรมการพูดสื่อสาร)	4.56	0.60	ระดับมากที่สุด
	5. การสื่อสาร (กิจกรรมบทสนทนา)	4.46	0.62	ระดับมาก
	6. การสื่อสาร (กิจกรรมวาดตามคำบอก)	4.53	0.61	ระดับมากที่สุด
	รวม	4.54	0.65	ระดับมากที่สุด
ประถม ศึกษา ปีที่ 2	7. การร่วมมือ (กิจกรรมร้อยลูกปัด)	4.59	0.59	ระดับมากที่สุด
	8. การร่วมมือ (กิจกรรมปริศนาก้านไม้ขีด)	4.60	0.73	ระดับมากที่สุด
	9. การร่วมมือ (กิจกรรมปริศนาก้านไม้ขีด)	4.71	0.54	ระดับมากที่สุด
	10. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมความหมายครอบครัว)	4.61	0.57	ระดับมากที่สุด
	11. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมในครอบครัว)	4.78	0.58	ระดับมากที่สุด
	12. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (กิจกรรมครอบครัวของฉัน)	4.69	0.53	ระดับมากที่สุด
	รวม	4.66	0.59	ระดับมากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ระดับ ชั้น	เรื่องที่พัฒนาและชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถม ศึกษา ปีที่ 3	13. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมการทำงานร่วมกัน)	4.79	0.40	ระดับมากที่สุด
	14. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมสามัคคีคือพลัง)	4.76	0.54	ระดับมากที่สุด
	15. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กิจกรรมเรามาช่วยกัน)	4.84	0.44	ระดับมากที่สุด
	16. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมฟังดี พูดดี)	4.83	0.49	ระดับมากที่สุด
	17. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ)	4.88	0.35	ระดับมากที่สุด
	18. การเป็นผู้นำผู้ตาม (กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ)	4.85	0.48	ระดับมากที่สุด
	รวม	4.83	0.45	ระดับมากที่สุด
	รวมทุกกิจกรรม (18 กิจกรรม)	4.67	0.56	ระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ที่มีต่อกิจกรรมของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว รายกิจกรรมและรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรอยยิ้ม พิมพ์ใจ และเรื่องการสื่อสาร กิจกรรมบทบาทสมมติ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1,2 และ 3 ที่ได้จากการตอบแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนก
เป็นรายชื่อของรายการ

รายการ	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. หลังทำกิจกรรมนักเรียนมีความเข้าใจ ที่ครูสอน	4.70	0.56	4.69	0.52	4.91	0.29
2. กิจกรรมการเรียนทำให้นักเรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมด้านสังคม	4.61	0.63	4.65	0.53	4.78	0.45
3. กิจกรรมการเรียนมีความสนุกสนาน	4.48	0.68	4.74	0.47	4.79	0.49
4. เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความ เหมาะสม	4.55	0.63	4.63	0.57	4.81	0.40
5. กิจกรรมการเรียนได้เปิดโอกาสให้ นักเรียน กล้าแสดงออกและกล้าแสดง ความคิดเห็น	4.47	0.67	4.56	0.71	4.74	0.59
6. กิจกรรมการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ ฝึกกิจกรรมด้านสังคม	4.55	0.72	4.71	0.63	4.84	0.43
7. ข้อความต่างๆ รูปภาพต่างๆ ชัดเจนและ เข้าใจง่าย	4.40	0.72	4.63	0.67	4.83	0.42
8. สื่อต่างๆ ที่ใช้มีความน่าสนใจ	4.52	0.61	4.61	0.65	4.80	0.54
9. กิจกรรมการเรียนไม่ยากจนเกินไป	4.47	0.68	4.68	0.62	4.86	0.41
10. ในการทำกิจกรรม นักเรียนได้ทำด้วย ตนเองอย่างแท้จริง	4.58	0.61	4.62	0.61	4.82	0.48
11. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อย่างทั่วถึง	4.52	0.62	4.73	0.59	4.85	0.44
12. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ได้	4.57	0.59	4.72	0.55	4.86	0.46

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทั้ง 18 กิจกรรม โดยจำแนกเป็นรายชื่อของรายการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลังทำกิจกรรมนักเรียนมีความเข้าใจที่ครูสอน	4.76	0.46	ระดับมากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนทำให้นักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมด้านสังคม	4.68	0.53	ระดับมากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนมีความสนุกสนาน	4.67	0.55	ระดับมากที่สุด
4. เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.66	0.53	ระดับมากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น	4.59	0.66	ระดับมากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมด้านสังคม	4.70	0.59	ระดับมากที่สุด
7. ข้อความต่างๆ รูปภาพต่างๆ ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.62	0.60	ระดับมากที่สุด
8. สื่อต่างๆ ที่ใช้มีความน่าสนใจ	4.64	0.60	ระดับมากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนไม่ยากจนเกินไป	4.67	0.57	ระดับมากที่สุด
10. ในการทำกิจกรรม นักเรียนได้ทำด้วยตนเองอย่างแท้จริง	4.67	0.57	ระดับมากที่สุด
11. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.70	0.55	ระดับมากที่สุด
12. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้	4.72	0.53	ระดับมากที่สุด
รวม	4.67	0.56	ระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 และ 8 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

อภิปราย สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนของการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม

ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากหมายเลขห้องได้ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ป.1/3 มีนักเรียนจำนวน 30 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ป.2/3 มีนักเรียนจำนวน 30 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ป.3/1 มีนักเรียนจำนวน 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที คือวันอังคาร พุธ ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 – 10.30 น.
โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2548 สิ้นสุด
วันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน 2548

สมมติฐานในการวิจัย

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60
2. คะแนนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังจากรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนการได้รับการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 60) ผู้วิจัยนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มาดำเนินการทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง
เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อจะได้
ทราบว่านักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องด้านสังคมมากน้อยเพียงใด
2. ขั้นนำเข้าสู่อีกิจกรรม ผู้วิจัยสนทนาพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับด้านสังคม
3. ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวและให้นักเรียน
ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว
4. ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้
ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมแนะแนว

5. ขั้นตอนทดสอบหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคมมากน้อยเพียงใด

6. ขั้นตอนประเมินชุดการสอนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมและแนวอยู่ในระดับใด

2. นำคะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 แต่ละชุดและทั้งชุด จำนวน 18 กิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ปรากฏว่า ค่าประสิทธิภาพ ชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 83.74 และชุดการสอนแต่ละชุดมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ระหว่าง 60.67-88.67 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ระหว่าง 73.33-95.33 ซึ่งชุดการสอนแต่ละชุด มีรายละเอียดดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 1 เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.33

ชุดการสอนกิจกรรมและแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 2 เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรอยยิ้มพื้มใจ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 78.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.67

ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.72

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 13
เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมการทำงานร่วมกัน พบว่า ประสิทธิภาพของ
กระบวนการ มีค่าเท่ากับ 62.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 14
เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมสามัคคีคือพลัง พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ
มีค่าเท่ากับ 77.33 ส่วนประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 15
เรื่องการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมเรามาช่วยกัน พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ
มีค่าเท่ากับ 61.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 16
เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมฟังดี พูดดี พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ
69.33 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 87.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 17
เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่า
เท่ากับ 70.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 82.00

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 18
เรื่องการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่า
เท่ากับ 60.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.67

ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20

2. ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ t-test for Dependent Samples
พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนมีคะแนนความแตกต่างในการทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน
แสดงว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 ดังนั้นชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียน
พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคม ในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การ
สื่อสาร การร่วมมือ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และการ
เป็นผู้นำผู้ตามได้เพิ่มขึ้น

3. วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ภายหลังได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แล้ว โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าโดยเฉลี่ยทุกกิจกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) และเฉลี่ยทุกข้อรายการการประเมินกิจกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 18 กิจกรรม เมื่อนำไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณ E_1/E_2 ปรากฏว่า ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 83.74 และชุดการสอนแต่ละชุดมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ระหว่าง 60.67-88.67 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ระหว่าง 73.33-95.33 ซึ่งชุดการสอนแต่ละชุด ได้แก่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรู้จักเพื่อนใหม่
การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมรอยยิ้มพิมพ์ใจ
การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น กิจกรรมฉันเป็นกำลังใจให้เธอ
การสื่อสาร กิจกรรมการพูดสื่อสาร
การสื่อสาร กิจกรรมบทสนทนา
การสื่อสาร กิจกรรมวาดตามคำบอก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การร่วมมือ กิจกรรมร้อยลูกปัด
การร่วมมือ กิจกรรมปริศนากันไม้ขีด
การร่วมมือ กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์
การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมความหมายของครอบครัว
การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมในครอบครัว
การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กิจกรรมครอบครัวของฉัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมการทำงานร่วมกัน
การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมสามัคคีคือพลัง
การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมเรามาช่วยกัน
การเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมฟังดี พูดดี

การเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมร่วมคิด ร่วมทำ

การเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมสนุกกับบทบาทสมมติ

พบว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 18 กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในชุดการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนได้มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศเป็นกันเอง สนับสนุนกันและกันและยอมรับซึ่งกันและกัน นักเรียนเกิดการใฝ่รู้และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม กล้าแสดงออก และกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน นักเรียนสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคตได้ ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีหลายเทคนิค ได้แก่ เทคนิค กิจกรรมกลุ่ม การสนทนา พูดคุย โต้ตอบ การระดมสมอง การเขียนบรรยาย และสถานการณ์จำลอง ซึ่งนักเรียนจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดีโดยเฉพาะเทคนิคกิจกรรมกลุ่มและการระดมสมอง นักเรียนจะสนใจมากที่สุดเพราะเป็นกิจกรรมที่มีบรรยากาศในการร่วมกิจกรรมที่เป็นกันเอง ทำให้เกิดความสนิทสนมกันและกัน และได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 494-497) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยถือว่าชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับเกณฑ์แล้วชุดการสอนนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนได้ ซึ่งแสดงว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้ t-test for Dependent Samples พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 มีคะแนนความแตกต่างในการทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคม เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การสื่อสาร การร่วมมือ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และการเป็นผู้นำผู้ตาม ได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละชุดใช้เทคนิคต่างๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น เทคนิคกิจกรรมกลุ่ม การสนทนา พูดคุย โต้ตอบ การระดมสมอง การเขียนบรรยาย และสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นการทำให้การจัดกิจกรรมไม่ซ้ำซาก เราความสนใจผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักตัดสินใจร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรม จัดอย่างมีระบบขั้นตอน นักเรียนได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากการทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน อันเป็นส่วนสำคัญ ใน

การชักจูงให้นักเรียนสนใจในการร่วมกิจกรรม ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ เรณู พินิจการ. (2545 : 42)

3.ผลวิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 ภายหลังได้รับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แล้ว โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดย เฉลี่ยทุกกิจกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) และเฉลี่ย ทุกข้อรายการการประเมินกิจกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แสดงว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าหลังร่วมกิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม นักเรียนมี ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอนและเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมนั้นทำให้นักเรียนได้ฝึกใช้ความคิด เหมาะสมในการพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน กิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาใช้เวลาได้เหมาะสม ทั้ง ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น ในส่วนของข้อความต่างๆ รูปภาพต่างๆ แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ก็ยังเห็นด้วยเป็นอย่างมากว่ามีความชัดเจนและเข้าใจ ง่าย ไม่ยากจนเกินไป ทั้งสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ก็มีความน่าสนใจ ส่วนในเรื่องของการที่ให้นักเรียนมี ส่วนร่วมกับกิจกรรมก็เป็นไปอย่างทั่วถึงและนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สรรเสริญ หุ่นแสน (2547 : 131) ได้ศึกษาการสร้าง ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน วัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 17 ชุด โดยใช้สูตรการหา ประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพกระบวนการอยู่ระหว่าง 61.00 – 77.50 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์อยู่ระหว่าง 80.50 - 93.50 เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาความสามารถทาง สังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ เรณู พินิจการ (2545 : 39 - 40) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 12 ชุด โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพของ กระบวนการอยู่ระหว่าง 73.33 – 80.66 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์อยู่ระหว่าง 82.66 – 88.00 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ด้านส่วนตัวและสังคมมีความก้าวหน้าเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสังคม ในเรื่องของการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การสื่อสาร การร่วมมือ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การทำ กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และการเป็นผู้นำผู้ตามได้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ครูผู้สอนควรได้ศึกษาคำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน วิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน อีกทั้งควรจัดเตรียมสถานที่ การเตรียมสื่อ-อุปกรณ์ ใบบาง ใบความรู้ แบบฝึกหัด และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านสังคม นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิตชุดการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน และในการนำไปใช้ควรมีการศึกษาคู่มือการใช้ชุดการสอนก่อนทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการติดตามผลนักเรียนหลังจากใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมไปแล้ว เพื่อศึกษาว่าพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด นอกจากนี้ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในแต่ละวัย ควรสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมให้สอดคล้องกับนักเรียนในวัยนั้นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ประทีปธีรานันต์. (2530). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง วิทยาจังหวัดนครปฐม. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิติกร มีทรัพย์. (2527). จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. (2546). แนวทางการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2530). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จตุพร ปักกระภา. (2544). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียน การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตตินันท์ เตชะคุปต์. (2545). แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา ใน ประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 1-4. หน้า 47-48. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2527). การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- (2533). การบริการปรึกษาและแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์ การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉลองชัย สุขวัฒนบุรณ. (2538). การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2544). กระบวนการสันนิเวทและระบบสื่อการสอน ใน เทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา หน่วยที่ 1-8. หน้า 69-125. พิมพ์ครั้งที่ 22. นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; นิคม ทาแดง; และ ศรีสุดา จริยากุล. (2544). นวัตกรรมการศึกษา (1) ใน เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 9-15. หน้า 713-762. พิมพ์ครั้งที่ 22. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

- ชูศรี วงศ์รัตน. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). เทคโนโลยีการศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ทองเรียน อมรัชกุล และคนอื่นๆ. (2528). หลักการแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2525, สิงหาคม-กันยายน). ข้อคิดในการจัดกิจกรรมแนะแนว. 16(82) : 48-53.
- ธีระชัย ปุณฺณโชติ. (2532). การสร้างผลงานวิชาการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.
- นวลนง มังศรีสรรค์. (2530). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา คชภักดี. (2543). ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ-5 ปี. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นิภา วิจิตรศิริ. (2525). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ คอระหาเวช. (2530). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์สุวิริยาสาน.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. (2530). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2524). การจัดการเรียนการสอนในชั่วโมงแนะแนว. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ตำราอุดมศึกษาโครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำราทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- พิไล แยมงามเหลือ. (2521). *คู่มือครูวิชากิจกรรมสำรวจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี แยมกลีกร และคนอื่นๆ. (2528). *รายงานผลโครงการผลิตสื่อการสอนสำหรับโรงเรียนก้นดาร์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ 2528*. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- โยธิน ตันสนนุทธ. (2525). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รวิวรรณ ชินะตระกูล. (2539). *หลักการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- รัตนา รัตนประสพโชค. (2524). *การพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยกิจกรรมกลุ่ม*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- เรณู พินิจการ. (2545). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สิรินิสาสน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตน ที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). *การแนะแนวในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนา พิชราวณิช. (2531). *หลักการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ. (2545). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปัญญาวรคุณ กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถิตย์ วงศ์สวรรค์. (2531). *จิตวิทยาแนะแนว*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.

- สมจิต เพชรผา. (2544). การพัฒนาชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์ แบบอิวริสติก เรื่อง สมการและอสมการเชิงเส้นตัวแปร ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศน์ย์, ม.ร.ว. (2548). มนุษย์สัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา. (2527). การสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
การแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สรเสรีญ หุ่นแสน. (2547). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทาง
สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยา
การแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุขุมล เกษมสุข. (2535). การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันทน์เอม. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2543). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. ม.ป.พ.
- สุโท เจริญสุข. (2520). จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น : พร้อมสูตรแก้ปัญหาชีวิต. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
- สุรรัตน์ วิไลรัตน์. (2537). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวดี เมืองสุข. (2546). การพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). รายงานการประเมินพัฒนาการ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ: ลอร์ดออฟเซต พรินต์ติ้ง.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์
เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อาภา จันทรสกุล. (2531). การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Anderson, R.m. (1982,May). "Self - Instruction as A Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Trainers to Apply on Induction Teaching Model," *Dissertation Abstracts International*. 42(7) : 4795 – A.
- Ashby, Sir Eric. (1972). *The Fourth Revolution Instructional Technology in Higher Education*. New York: McGraw-Hill.
- Brawley Oleta Danials. (1975, January). "A Study to Evaluate the Effects of Using Multimedia Instruction Modules to Teach Time Telling to Retarded Learners ," *Dissertation Abstracts International*. 35 (7) : 4280-A.
- Flaherty, Rita M, and Reutzel Eileen. (1965, May-June), "Personality Traits of High and Low Achievers in College ," *The Journal of Educational Research*. 59(12) : 409-411.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company.
- McColman, James Westley. (1975, July). "Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activity and the Preferences of Student toward the Social Study Course," *Dissertation Abstracts International*. 36(1) : 109-A.
- Miller, Carroll H. (1976). *Foundations of Guidance*. New York : Harper and Row Publisher.
- Offer, Daniel. (1971, September), "Sexual Behavior of Group of Normal Adolescents, " *Medical Aspects of Human Sexuality*. 9(24): 40-49.
- Parke, B.N. (1980, April). "Effect of Self-Instruction Materials on the Mathematical Achievement of High Achieving Elementary Student," *Dissertation Abstracts International*. 41(6) : 1377-A.
- Tesser, Abraham. (1980). "Self-Esteem Maintenance in Family Dynamics," *Journal of Personality and Social Psychology*. 39(51) : 77-91.
- Turk, Gayla Claire. (1985, February). "Development of The Music Listening Strategy Tempo: Computer Assisted Instruction in Music Listening ," *Dissertation Abstracts International*. 45(08A) : 2436.
- Wilson, Cynthia Louise. (1989, August). "An Analysis of A Direct Instruction Procedure in Teaching Word Problem-Solving to Learning Disabled Students," *Dissertation Abstracts International*. 50 (02A) : 416.

ภาคผนวก ก

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม รู้จักเพื่อนใหม่ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	3	5	2	4
2	2	4	2	4
3	2	4	2	4
4	4	5	1	1
5	3	5	2	4
6	2	5	3	9
7	5	5	0	0
8	3	3	0	0
9	5	5	0	0
10	5	5	0	0
11	5	5	0	0
12	5	5	0	0
13	5	5	0	0
14	3	5	2	4
15	5	5	0	0
16	5	5	0	0
17	5	5	0	0
18	5	5	0	0
19	5	5	0	0
20	5	5	0	0
21	5	5	0	0
22	3	5	2	4
23	5	5	0	0
24	3	5	2	4
25	5	5	0	0
26	4	5	1	1
27	3	5	2	4

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน เต็ม 5 คะแนน	หลัง เต็ม 5 คะแนน	Dif เต็ม 5 คะแนน	Dif SQ 100
28	1	3	2	4
29	2	5	3	9
30	3	4	1	1
รวม	116.00	143.00	27.00	57.00
Mean	3.87	4.77	0.90	1.90
Stdev	1.28	0.57	1.06	2.63
E	E1	E2	E รวม	
	77.33	95.33	81.12	
t- value =				4.64

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม รอยยิ้มพืชมพีใจ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	3	3	0	0
2	4	5	1	1
3	3	5	2	4
4	4	5	1	1
5	5	5	0	0
6	3	5	2	4
7	5	5	0	0
8	2	3	1	1
9	5	5	0	0
10	3	5	2	4
11	5	5	0	0
12	4	5	1	1
13	3	4	1	1
14	4	5	1	1
15	5	5	0	0
16	2	4	2	4
17	5	5	0	0
18	3	4	1	1
19	5	5	0	0
20	5	5	0	0
21	5	5	0	0
22	5	5	0	0
23	3	5	2	4
24	5	5	0	0
25	5	5	0	0
26	4	4	0	0

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน เต็ม 5 คะแนน	หลัง เต็ม 5 คะแนน	Dif เต็ม 5 คะแนน	Dif SQ 100
27	5	5	0	0
28	4	4	0	0
29	2	4	2	4
30	2	4	2	4
รวม	118.00	139.00	21.00	35.00
Mean	3.93	4.63	0.70	1.17
Stdev	1.11	0.61	0.84	1.64
E	E1	E2	E รวม	
	78.67	92.67	84.89	
t- value = 4.58				

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม ฉันเป็นกำลังใจให้เธอ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	5	5	0	0
3	1	3	2	4
4	3	5	2	4
5	1	4	3	9
6	5	5	0	0
7	4	5	1	1
8	4	5	1	1
9	2	4	2	4
10	5	5	0	0
11	5	5	0	0
12	5	5	0	0
13	5	5	0	0
14	2	3	1	1
15	3	4	1	1
16	3	3	0	0
17	1	3	2	4
18	5	5	0	0
19	5	5	0	0
20	5	5	0	0
21	5	5	0	0
22	2	3	1	1
23	3	4	1	1
24	5	5	0	0
25	5	5	0	0
26	5	5	0	0

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	5	5	0	0
29	5	5	0	0
30	5	5	0	0
รวม	119.00	136.00	17.00	31.00
Mean	3.97	4.53	0.57	1.03
Stdev	1.45	0.78	0.86	2.03
E	E1	E2	E รวม	
	79.33	90.67	87.50	
t- value = 3.62				

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม การพูดสื่อสาร (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	2	4	2	4
3	4	5	1	1
4	3	3	0	0
5	3	5	2	4
6	3	3	0	0
7	2	5	3	9
8	3	5	2	4
9	3	5	2	4
10	3	4	1	1
11	5	5	0	0
12	3	4	1	1
13	3	4	1	1
14	1	4	3	9
15	3	4	1	1
16	1	4	3	9
17	3	4	1	1
18	3	5	2	4
19	4	4	0	0
20	5	5	0	0
21	2	5	3	9
22	3	5	2	4
23	3	5	2	4
24	1	3	2	4
25	5	5	0	0
26	3	5	2	4

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	5	5	0	0
29	4	5	1	1
30	5	5	0	0
รวม	98.00	135.00	37.00	79.00
Mean	3.27	4.50	1.23	2.63
Stdev	1.23	0.68	1.07	3.03
E	E1	E2	E รวม	
	65.33	90.00	72.59	
t- value = 6.30				

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม บทสนทนา (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	5	5	0	0
3	3	4	1	1
4	3	3	0	0
5	5	5	0	0
6	4	5	1	1
7	4	4	0	0
8	5	5	0	0
9	3	4	1	1
10	5	5	0	0
11	5	5	0	0
12	4	5	1	1
13	4	4	0	0
14	5	5	0	0
15	4	5	1	1
16	5	5	0	0
17	1	5	4	16
18	3	5	2	4
19	4	5	1	1
20	5	5	0	0
21	4	4	0	0
22	5	5	0	0
23	4	4	0	0
24	5	5	0	0
25	4	4	0	0
26	5	5	0	0

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน เต็ม 5 คะแนน	หลัง เต็ม 5 คะแนน	Dif เต็ม 5 คะแนน	Dif SQ 100
27	4	4	0	0
28	5	5	0	0
29	3	4	1	1
30	1	3	2	4
รวม	122.00	137.00	15.00	31.00
Mean	4.07	4.57	0.50	1.03
Stdev	1.11	0.63	0.90	3.01
E	E1	E2	E รวม	
	81.33	91.33	89.05	
t- value = 3.04				

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชื่อกิจกรรม วัดตามคำบอก (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	2	4	2	4
2	2	4	2	4
3	2	3	1	1
4	5	5	0	0
5	3	5	2	4
6	5	5	0	0
7	1	3	2	4
8	5	5	0	0
9	4	5	1	1
10	5	5	0	0
11	1	4	3	9
12	5	5	0	0
13	1	3	2	4
14	4	4	0	0
15	5	5	0	0
16	5	5	0	0
17	3	3	0	0
18	5	5	0	0
19	3	3	0	0
20	4	5	1	1
21	4	4	0	0
22	3	4	1	1
23	3	4	1	1
24	5	5	0	0
25	3	5	2	4
26	5	5	0	0

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	2	4	2	4
28	3	5	2	4
29	3	5	2	4
30	2	4	2	4
รวม	103.00	131.00	28.00	54.00
Mean	3.43	4.37	0.93	1.80
Stdev	1.38	0.76	0.98	2.27
E	E1	E2	E รวม	
	68.67	87.33	78.63	
t- value = 5.21				

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม ร้อยลูกปัด (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	3	4	1	1
3	4	4	0	0
4	5	5	0	0
5	3	3	0	0
6	5	5	0	0
7	4	4	0	0
8	4	4	0	0
9	5	5	0	0
10	4	4	0	0
11	3	3	0	0
12	4	5	1	1
13	5	5	0	0
14	3	5	2	4
15	4	4	0	0
16	2	4	2	4
17	3	3	0	0
18	4	5	1	1
19	5	5	0	0
20	3	4	1	1
21	5	5	0	0
22	3	4	1	1
23	5	5	0	0
24	5	5	0	0
25	3	5	2	4
26	5	5	0	0

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	4	5	1	1
28	3	3	0	0
29	2	3	1	1
30	3	3	0	0
รวม	116.00	129.00	13.00	19.00
Mean	3.87	4.30	0.43	0.63
Stdev	0.97	0.79	0.68	1.22
E	E1	E2	E รวม	
	77.33	86.00	89.92	
t- value = 3.50				

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม ปรินากันไม้ขีด (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	4	0	0
2	5	5	0	0
3	5	5	0	0
4	5	5	0	0
5	4	4	0	0
6	5	5	0	0
7	5	5	0	0
8	4	4	0	0
9	5	5	0	0
10	5	5	0	0
11	5	5	0	0
12	5	5	0	0
13	5	5	0	0
14	4	4	0	0
15	5	5	0	0
16	3	5	2	4
17	5	5	0	0
18	5	5	0	0
19	5	5	0	0
20	3	4	1	1
21	5	5	0	0
22	4	5	1	1
23	5	5	0	0
24	3	5	2	4
25	5	5	0	0
26	4	4	0	0

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	2	3	1	1
29	3	4	1	1
30	4	4	0	0
รวม	132.00	140.00	8.00	12.00
Mean	4.40	4.67	0.27	0.40
Stdev	0.86	0.55	0.58	1.04
E	E1	E2	E รวม	
	88.00	93.33	94.29	
t- value = 2.50				

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 9 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม สิ่งประดิษฐ์ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	4	0	0
2	2	4	2	4
3	4	4	0	0
4	4	5	1	1
5	3	4	1	1
6	4	4	0	0
7	4	4	0	0
8	3	3	0	0
9	4	5	1	1
10	2	4	2	4
11	1	3	2	4
12	4	4	0	0
13	5	5	0	0
14	4	5	1	1
15	3	5	2	4
16	4	5	1	1
17	5	5	0	0
18	3	4	1	1
19	5	5	0	0
20	2	4	2	4
21	5	5	0	0
22	3	5	2	4
23	5	5	0	0
24	3	5	2	4
25	5	5	0	0
26	4	4	0	0

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	5	5	0	0
29	3	4	1	1
30	5	5	0	0
รวม	113.00	134.00	21.00	35.00
Mean	3.77	4.47	0.70	1.17
Stdev	1.10	0.63	0.84	1.64
E	E1	E2	E รวม	
	75.33	89.33	84.33	
t- value = 4.58				

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 10 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม ความหมายของครอบครัว (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	5	5	0	0
3	5	5	0	0
4	5	5	0	0
5	5	5	0	0
6	5	5	0	0
7	5	5	0	0
8	3	4	1	1
9	3	5	2	4
10	4	5	1	1
11	2	4	2	4
12	2	3	1	1
13	5	5	0	0
14	5	5	0	0
15	4	5	1	1
16	5	5	0	0
17	2	3	1	1
18	4	5	1	1
19	3	3	0	0
20	5	5	0	0
21	5	5	0	0
22	2	5	3	9
23	3	4	1	1
24	5	5	0	0
25	5	5	0	0
26	5	5	0	0

ตาราง 18 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	4	5	1	1
29	3	4	1	1
30	4	5	1	1
รวม	123.00	140.00	17.00	27.00
Mean	4.10	4.67	0.57	0.90
Stdev	1.12	0.66	0.77	1.84
E	E1	E2	E รวม	
	82.00	93.33	87.86	
t- value = 4.01				

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม กิจกรรมในครอบครัว (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	5	1	1
2	3	5	2	4
3	5	5	0	0
4	4	5	1	1
5	5	5	0	0
6	5	5	0	0
7	2	3	1	1
8	3	4	1	1
9	2	4	2	4
10	5	5	0	0
11	5	5	0	0
12	5	5	0	0
13	3	5	2	4
14	2	5	3	9
15	3	5	2	4
16	4	5	1	1
17	5	5	0	0
18	4	5	1	1
19	4	4	0	0
20	5	5	0	0
21	3	5	2	4
22	4	5	1	1
23	4	5	1	1
24	3	4	1	1
25	3	5	2	4
26	2	3	1	1

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	4	5	1	1
28	5	5	0	0
29	3	5	2	4
30	4	5	1	1
รวม	113.00	142.00	29.00	49.00
Mean	3.77	4.73	0.97	1.63
Stdev	1.04	0.58	0.85	2.08
E	E1	E2	E รวม	
	75.33	94.67	79.58	
t- value = 6.23				

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 12 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชื่อกิจกรรม ครอบครัวของฉัน (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน เต็ม 5 คะแนน	หลัง เต็ม 5 คะแนน	Dif เต็ม 5 คะแนน	Dif SQ 100
1	3	4	1	1
2	5	5	0	0
3	4	5	1	1
4	5	5	0	0
5	4	5	1	1
6	4	4	0	0
7	3	4	1	1
8	5	5	0	0
9	2	4	2	4
10	4	5	1	1
11	3	5	2	4
12	4	4	0	0
13	2	4	2	4
14	2	3	1	1
15	4	5	1	1
16	5	5	0	0
17	4	5	1	1
18	3	4	1	1
19	5	5	0	0
20	5	5	0	0
21	4	4	0	0
22	2	3	1	1
23	5	5	0	0
24	3	3	0	0
25	3	5	2	4
26	5	5	0	0

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน เต็ม 5 คะแนน	หลัง เต็ม 5 คะแนน	Dif เต็ม 5 คะแนน	Dif SQ 100
27	4	5	1	1
28	5	5	0	0
29	2	4	2	4
30	4	4	0	0
รวม	113.00	134.00	21.00	31.00
Mean	3.77	4.47	0.70	1.03
Stdev	1.07	0.68	0.75	1.43
E	E1	E2	E รวม	
	75.33	89.33	84.33	
t- value = 5.11				

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 13 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชื่อกิจกรรม การทำงานร่วมกัน (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	3	4	1	1
2	3	3	0	0
3	3	4	1	1
4	3	3	0	0
5	3	4	1	1
6	3	3	0	0
7	3	4	1	1
8	3	3	0	0
9	3	4	1	1
10	2	3	1	1
11	3	3	0	0
12	4	4	0	0
13	3	4	1	1
14	3	3	0	0
15	4	4	0	0
16	3	4	1	1
17	4	4	0	0
18	3	4	1	1
19	3	4	1	1
20	3	4	1	1
21	3	3	0	0
22	3	4	1	1
23	4	4	0	0
24	3	4	1	1
25	3	3	0	0
26	3	4	1	1

ตาราง 21 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	3	4	1	1
28	3	3	0	0
29	2	3	1	1
30	4	5	1	1
รวม	93.00	110.00	17.00	17.00
Mean	3.10	3.67	0.57	0.57
Stdev	0.48	0.55	0.50	0.50
E	E1	E2	E รวม	
	62.00	73.33	84.55	
t- value = 6.16				

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 14 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชื่อกิจกรรม สามัคคีคือพลัง (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	5	1	1
2	3	4	1	1
3	4	5	1	1
4	3	4	1	1
5	2	5	3	9
6	4	5	1	1
7	3	4	1	1
8	5	5	0	0
9	4	4	0	0
10	5	5	0	0
11	3	3	0	0
12	5	5	0	0
13	2	3	1	1
14	4	5	1	1
15	4	5	1	1
16	5	5	0	0
17	2	3	1	1
18	5	5	0	0
19	4	5	1	1
20	5	5	0	0
21	4	5	1	1
22	3	5	2	4
23	4	4	0	0
24	5	5	0	0
25	3	5	2	4
26	4	5	1	1

ตาราง 22 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	4	4	0	0
28	4	5	1	1
29	5	5	0	0
30	4	5	1	1
รวม	116.00	138.00	22.00	32.00
Mean	3.87	4.60	0.73	1.07
Stdev	0.94	0.67	0.74	1.80
E	E1	E2	E รวม	
	77.33	92.00	84.06	
t- value = 5.43				

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 15 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชื่อกิจกรรม เรามาช่วยกัน (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	3	4	1	1
2	2	4	2	4
3	2	3	1	1
4	3	3	0	0
5	3	3	0	0
6	3	3	0	0
7	4	4	0	0
8	5	5	0	0
9	5	5	0	0
10	4	4	0	0
11	4	4	0	0
12	3	3	0	0
13	3	3	0	0
14	3	3	0	0
15	4	4	0	0
16	3	4	1	1
17	4	5	1	1
18	5	5	0	0
19	4	5	1	1
20	5	5	0	0
21	3	3	0	0
22	3	4	1	1
23	4	4	0	0
24	2	4	2	4
25	1	3	2	4
26	2	3	1	1

ตาราง 23 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	1	3	2	4
28	1	3	2	4
29	2	4	2	4
30	1	4	3	9
รวม	92.00	114.00	22.00	40.00
Mean	3.07	3.80	0.73	1.33
Stdev	1.23	0.76	0.91	2.12
E	E1	E2	E รวม	
	61.33	76.00	80.70	
t- value = 4.43				

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 16 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชื่อกิจกรรม ฟังดี พูดดี (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	5	1	1
2	3	4	1	1
3	3	4	1	1
4	5	5	0	0
5	4	5	1	1
6	4	5	1	1
7	3	4	1	1
8	4	5	1	1
9	3	4	1	1
10	5	5	0	0
11	3	5	2	4
12	3	4	1	1
13	2	3	1	1
14	5	5	0	0
15	4	5	1	1
16	2	3	1	1
17	3	4	1	1
18	2	3	1	1
19	3	4	1	1
20	4	5	1	1
21	2	4	2	4
22	4	5	1	1
23	2	4	2	4
24	3	4	1	1
25	5	5	0	0
26	4	5	1	1

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	2	3	1	1
28	5	5	0	0
29	4	5	1	1
30	4	4	0	0
รวม	104.00	131.00	27.00	33.00
Mean	3.47	4.37	0.90	1.10
Stdev	1.01	0.72	0.55	1.06
E	E1	E2	E รวม	
	69.33	87.33	79.39	
t- value = 9.00				

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 17 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชื่อกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมทำ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	4	4	0	0
2	4	5	1	1
3	4	4	0	0
4	3	3	0	0
5	5	5	0	0
6	4	5	1	1
7	5	5	0	0
8	4	5	1	1
9	3	3	0	0
10	3	5	2	4
11	3	4	1	1
12	4	5	1	1
13	5	5	0	0
14	2	3	1	1
15	4	5	1	1
16	3	4	1	1
17	4	4	0	0
18	3	3	0	0
19	2	3	1	1
20	4	4	0	0
21	4	4	0	0
22	4	5	1	1
23	3	4	1	1
24	3	3	0	0
25	3	3	0	0
26	3	4	1	1

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	5	5	0	0
28	3	3	0	0
29	2	4	2	4
30	2	4	2	4
รวม	105.00	123.00	18.00	24.00
Mean	3.50	4.10	0.60	0.80
Stdev	0.90	0.80	0.67	1.19
E	E1	E2	E รวม	
	70.00	82.00	85.37	
t- value = 4.87				

ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ชุดที่ 18 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชื่อกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมทำ (N = 30)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
1	5	5	0	0
2	4	4	0	0
3	3	4	1	1
4	4	5	1	1
5	4	5	1	1
6	3	3	0	0
7	3	5	2	4
8	4	4	0	0
9	3	4	1	1
10	3	5	2	4
11	4	5	1	1
12	3	4	1	1
13	3	3	0	0
14	2	3	1	1
15	4	4	0	0
16	3	4	1	1
17	2	3	1	1
18	3	4	1	1
19	3	4	1	1
20	2	3	1	1
21	3	4	1	1
22	3	3	0	0
23	3	4	1	1
24	2	3	1	1
25	2	3	1	1
26	3	3	0	0

ตาราง 26 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อน	หลัง	Dif	Dif SQ
	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	เต็ม 5 คะแนน	100
27	2	3	1	1
28	3	4	1	1
29	2	3	1	1
30	3	4	1	1
รวม	91.00	115.00	24.00	28.00
Mean	3.03	3.83	0.80	0.93
Stdev	0.76	0.75	0.55	0.94
E	E1	E2	E รวม	
	60.67	76.67	79.13	
t- value = 7.95				

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความคิดเห็น	ชุดที่						เฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	
1. กิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.80	4.47	4.93	4.70	4.60	4.70	4.70
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม	4.73	4.40	4.70	4.63	4.57	4.63	4.61
3. ไปงานและไปความรู้มีความเหมาะสม	4.67	4.43	4.73	4.37	4.33	4.37	4.48
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสม	4.63	4.47	4.47	4.60	4.60	4.53	4.55
5. ข้อสอบมีความเหมาะสมและสามารถวัด ความรู้นักเรียนได้	4.60	4.37	4.30	4.57	4.43	4.53	4.47
6. รูปแบบการจัดกิจกรรมเข้าใจง่ายและได้ ความรู้	4.60	4.57	4.60	4.57	4.43	4.53	4.55
7. การทำกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา สาระของกิจกรรม	4.70	4.37	4.50	4.33	4.20	4.30	4.40
8. กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุกสนาน	4.77	4.37	4.47	4.57	4.47	4.47	4.52
9. กิจกรรมทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านสังคม	4.80	4.33	4.33	4.53	4.40	4.43	4.47
10. กิจกรรมทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ด้านสังคม	4.67	4.40	4.50	4.70	4.53	4.70	4.58
11. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.77	4.27	4.57	4.53	4.47	4.53	4.52
12. นักเรียนพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรม	4.83	4.53	4.33	4.60	4.50	4.60	4.57
ค่าเฉลี่ยรวม	4.71	4.41	4.54	4.56	4.46	4.53	4.54

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ความคิดเห็น	ชุดที่						เฉลี่ย
	7	8	9	10	11	12	
1. กิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.53	4.43	4.77	4.70	4.90	4.80	4.69
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม	4.37	4.60	4.73	4.50	4.83	4.87	4.65
3. ไปงานและไปความรู้มีความเหมาะสม	4.67	4.53	4.83	4.87	4.93	4.63	4.74
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสม	4.50	4.43	4.77	4.47	4.83	4.77	4.63
5. ข้อสอบมีความเหมาะสมและสามารถวัด ความรู้นักเรียนได้	4.37	4.57	4.60	4.50	4.60	4.70	4.56
6. รูปแบบการจัดกิจกรรมเข้าใจง่ายและได้ ความรู้	4.67	4.77	4.67	4.67	4.73	4.77	4.71
7. การทำกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา สาระของกิจกรรม	4.63	4.63	4.77	4.43	4.73	4.57	4.63
8. กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุกสนาน	4.50	4.50	4.67	4.73	4.70	4.57	4.61
9. กิจกรรมทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านสังคม	4.77	4.77	4.50	4.73	4.70	4.63	4.68
10. กิจกรรมทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ด้านสังคม	4.60	4.53	4.77	4.47	4.80	4.57	4.62
11. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.73	4.63	4.77	4.63	4.83	4.77	4.73
12. นักเรียนพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรม	4.70	4.80	4.73	4.63	4.77	4.70	4.72
ค่าเฉลี่ยรวม	4.59	4.60	4.71	4.61	4.78	4.69	4.66

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความคิดเห็น	ชุดที่						เฉลี่ย
	13	14	15	16	17	18	
1. กิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.90	4.90	4.90	4.87	5.00	4.87	4.91
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม	4.67	4.73	4.77	4.83	4.83	4.87	4.78
3. ไปงานและไปความรู้มีความเหมาะสม	4.63	4.77	4.87	4.80	4.87	4.83	4.79
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสม	4.73	4.53	4.93	4.93	4.93	4.80	4.81
5. ข้อสอบมีความเหมาะสมและสามารถวัด ความรู้นักเรียนได้	4.80	4.57	4.80	4.77	4.67	4.87	4.74
6. รูปแบบการจัดกิจกรรมเข้าใจง่ายและได้ ความรู้	4.77	4.83	4.83	4.83	4.90	4.87	4.84
7. การทำกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจ เนื้อหาสาระของกิจกรรม	4.70	4.77	4.87	4.97	4.83	4.83	4.83
8. กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุกสนาน	4.80	4.83	4.73	4.73	4.83	4.87	4.80
9. กิจกรรมทำให้นักเรียนมีความรู้ความ เข้าใจด้านสังคม	4.87	4.80	4.93	4.87	4.87	4.83	4.86
10. กิจกรรมทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ด้านสังคม	4.90	4.73	4.70	4.87	4.87	4.83	4.82
11. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.87	4.73	4.93	4.77	4.90	4.90	4.85
12. นักเรียนพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรม	4.87	4.93	4.83	4.70	5.00	4.83	4.86
ค่าเฉลี่ยรวม	4.79	4.76	4.84	4.83	4.88	4.85	4.82

ภาคผนวก ข

**โปรแกรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3**

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
ป. 1 1	การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ ดีต่อผู้อื่น	รู้จักเพื่อน ใหม่	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก ใช้ถ้อยคำใน การสื่อสาร กับผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียนฝึก เป็นคนที่มี ความสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้อื่น	การ สนทนา และ การ นำเสนอ หน้าชั้น เรียน	1 ชั่วโมง	ให้นักเรียนยืนเป็น วงกลม 2 วง ซ้อน กัน ให้นักเรียน เดินสวนกัน ครูส่ง สัญญาณให้ นักเรียนหยุดแล้ว ให้นักเรียนหัน หน้าหากันแล้ว กล่าวทักทายคู่ สนทนาคนละ 1 นาที	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจผล จากใบงาน
2	การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ ดีต่อผู้อื่น	รอยยิ้ม พิมพ์ใจ	1. เพื่อฝึก การสร้าง ความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน ด้วยการ แสดงออก ทางใบหน้า	การ สนทนา	1 ชั่วโมง	ให้นักเรียน ออกมาทดลองยิ้ม หน้ากระจกเงา หน้าห้อง และให้ นักเรียนแสดง ความรู้สึกต่อ ตนเองในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี ต่อผู้อื่น	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจผล จากใบงาน 3. สังเกตจา การทำงาน เป็น รายบุคคล

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
3	การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ ดีต่อผู้อื่น	ฉันเป็น กำลังใจให้ เธอ	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก ใช้คำพูด แสดงความ สนใจใน ความรู้สึก ของเพื่อน 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก สนับสนุนเมื่อ เพื่อน ต้องการ ความ ช่วยเหลือ	การ สนทนา และ การ นำเสนอ หน้าชั้น เรียน	1 ชั่วโมง	ครูให้นักเรียนทำ โปสการ์ด และ เขียนข้อความถึง เพื่อน เช่น “คิดถึง จังเลย” “เล่นกับ เธอสนุกจัง” เป็น ต้น ครูสุ่ม โปสการ์ด อ่านให้ นักเรียนในห้องฟัง และถามความรู้สึก ของนักเรียนใน ห้องจากข้อความ ในโปสการ์ด	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
4	การสื่อสาร	การพูด สื่อสาร	1. เพื่อให้ นักเรียน สามารถ สื่อสารอย่าง ง่ายกับบุคคล อื่นได้อย่าง เข้าใจ 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถบอก ความหมาย และ ประโยชน์ ของการ สื่อสารได้	การ สนทนา และ สถาน การณ์ จำลอง	1 ชั่วโมง	ครูนำเข้าสู่ บทเรียนโดยพูด ถึงความหมายและ ความสำคัญของ การสื่อสารกับ บุคคลอื่น เช่น เมื่อพบกันทักทาย ด้วยคำว่า “สวัสดี” เมื่อทำผิดก็กล่าว คำว่า “ขอโทษ” เป็นต้น	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกตจา การทำงาน เป็น รายบุคคล

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
						ครูแจกใบงาน การ พูดสื่อสารให้ นักเรียนวาดภาพ สถานการณ์ที่เป็น การพูดสื่อสารด้าน ที่ดี และการพูด สื่อสารด้านที่ไม่ดี	
5	การสื่อสาร	บทสนทนา	เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก ใช้คำพูดที่ เหมาะสมกับ สถานการณ์	สถาน การณ์ จำลอง	1 ชั่วโมง	ครูบอกให้นักเรียน สมมติว่าตนเอง เป็นตัวละครในบท สนทนา ถ้า นักเรียนอยู่ใน สถานการณ์นั้น นักเรียนจะพูดว่า อย่างไร จากนั้น ครูแจกใบงานให้ นักเรียนเขียน ข้อความและ ระบายสีในรูปภาพ จากนั้นครูสุ่ม นักเรียนออกมา อ่านข้อเขียนของ ตนเองให้เพื่อนฟัง	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจผล จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น รายบุคคล

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
6	การสื่อสาร	วาดตามคำ บอก	1. เพื่อให้ นักเรียนฝึก ทักษะในการ สื่อสาร ระหว่าง บุคคล	การ สนทนา และ การ ทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	ครูอ่านข้อความ แล้วให้นักเรียน แปลความหมาย โดยวาดเป็น รูปภาพ ลงในใบ งานของตนเอง ทั้งหมดจำนวน 4 ภาพ โดยไม่ อนุญาตให้ นักเรียนถามเพื่อน หรือบอกเพื่อนว่า จะวาดเป็นรูปอะไร เช่น ภาพที่ 1 อะไรเอ่ยสีแดงๆ ลูกกลมๆ มีขน ด้วย (คำตอบ คือ เงาะ) เป็นต้น	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล
ป.2 7	การร่วมมือ	ร้อยลูกปัด	1. เพื่อให้ นักเรียนได้ ฝึกการ ทำงาน ร่วมกัน ปฏิบัติตาม กฎ กติกา 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก การวางแผน และช่วย เพื่อนทำ กิจกรรม	การ สนทนา และ การ ทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน ครูให้ นักเรียนวาง แผนการร้อย ลูกปัด 100 เม็ด โดยใช้เอ็นยาว 3 ฟุต ให้นักเรียน แบ่งหน้าที่กัน ทำงานจนงาน เสร็จครูคอยจับ เวลา	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น รายบุคคล และเป็น กลุ่ม

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
						เมื่อทุกกลุ่มทำ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้กลุ่มชนะมา พูดถึงวิธีการ ทำงาน	
8	การร่วมมือ	ปริศนาก้าน ไม้ขีด	1. เพื่อให้ นักเรียนได้ พัฒนาความ สามารถในการ แก้ปัญหา 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก การทำงาน เป็นกลุ่ม	การ สนทนา และ การ ทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มๆ ละ 6 คน ครูแจกรูปภาพ ตัวอย่างให้ นักเรียนดู ครูแจก อุปกรณ์ให้ นักเรียนคือ ก้าน ไม้ขีดให้นักเรียน วางก้านไม้ขีดตาม รูปภาพ โดย รูปภาพแรกจะง่าย และรูปหลังจะเริ่ม ยากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อทุกกลุ่มทำงาน เสร็จครูให้กลุ่ม ชนะออกมาพูดถึง วิธีการทำงาน	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น รายบุคคล และเป็น กลุ่ม

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
9	การร่วมมือ	สิ่งประดิษฐ์	1. เพื่อให้ นักเรียน กำหนด จุดประสงค์ ของงานได้ 2. เพื่อให้ นักเรียน กำหนด ระยะเวลาใน การ ปฏิบัติงานได้ อย่าง เหมาะสม 3. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก ทำงาน ร่วมกัน	การ นำเสนอ หน้าชั้น เรียน และ การ ทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน ครูแจก อุปกรณ์ต่างๆ ให้ แต่ละกลุ่ม จากนั้น ให้สมาชิกภายใน กลุ่มช่วยกันคิดว่า จะทำอะไรกับ อุปกรณ์ที่ครูแจก ให้บ้าง เมื่อทุก กลุ่มทำงานเสร็จ แล้วครูให้ตัวแทน กลุ่มออกมาเล่าถึง วิธีการทำงาน	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
10	การการเป็น สมาชิกที่ดีของ ครอบครัว	ความหมาย ของ ครอบครัว	1. เพื่อให้ นักเรียน สามารถวาด ภาพ ครอบครัว ของฉันและ เรียนรู้ เกี่ยวกับ ความหมาย ของ ครอบครัวได้	การ สนทนา	1 ชั่วโมง	ครูสุ่มถามนักเรียน แต่ละคนว่า ครอบครัวของ นักเรียน ประกอบด้วยใคร บ้างครอบครัวที่ดี ควรมีลักษณะ อย่างไร ครูแจกใบ งานให้นักเรียน วาดรูปสมาชิก ครอบครัวของ นักเรียน	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น รายบุคคล และเป็น กลุ่ม

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
10			2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถ แสดง ความรู้สึกรู้จัก คิดที่มีต่อ ครอบครัวได้ อย่างมี เหตุผล			และกิจกรรมที่ นักเรียนทำร่วมกับ ครอบครัว	4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
11	การการเป็น สมาชิกที่ดีของ ครอบครัว	กิจกรรมใน ครอบครัว	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก และเข้าใจ กิจกรรมที่ดี มีประโยชน์ ต่อตนเองและ ครอบครัว 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถบอก ความสำคัญ และ ประโยชน์ ของการจัด กิจกรรมใน ครอบครัวได้	การ สนทนา	1 ชั่วโมง	ครูสุ่มถามนักเรียน ว่ามิจงานอะไรบ้าง ที่นักเรียนสามารถ ช่วยพ่อแม่ทำได้ บ้าง นักเรียนช่วย ได้อย่างไร และทำ ในช่วงเวลาใด ครู แจกใบงาน กิจกรรมใน ครอบครัวโดยให้ นักเรียนวาดภาพ กิจกรรมที่นักเรียน ทำร่วมกับ ครอบครัว	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจผล จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
12	การการเป็น สมาชิกที่ดีของ ครอบครัว	ครอบครัว ของฉัน	1. เพื่อให้ นักเรียน แสดงความ คิดเห็นหรือ บอกการ กระทำที่ แสดงความ กตัญญูรู้คุณ พ่อแม่ 2. เพื่อให้ นักเรียนบอก การกระทำที่ แสดงความมี น้ำใจ เอื้อเฟื้อต่อ คนในบ้าน ช่วยเหลือ งานบ้านได้	การ สนทนา	1 ชั่วโมง	ครูสุ่มนักเรียน ออกมาพูดถึงข้อดี ของครอบครัว นักเรียน ครูแจก ใบงานให้นักเรียน เขียนข้อดีของ ครอบครัวลงในใบ งานพร้อมวาด รูปภาพประกอบ	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
ป.3 13	การทำกิจกรรม ร่วมกันเป็น กลุ่ม	การทำงาน ร่วมกัน	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถรับ ฟังความ คิดเห็นของ ผู้อื่นและ	การ ทำงาน กลุ่มและ การ นำเสนอ หน้าชั้น เรียน	1 ชั่วโมง	ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนคน ละ 1 แผ่น ให้ นักเรียนวาดภาพ อะไรก็ได้ตามใจ ชอบ จากนั้นครู แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย โดยใช้ เพลงลมเพลงพัด ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มนำรูปภาพมา ต่อกัน	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ เป็นราย บุคคล

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
			ช่วยเหลือ ผู้อื่นได้			แล้วแต่งาน 1 เรื่อง ครูให้ นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาเล่างาน และโชว์ผลงาน ของตนเอง	4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
14	การทำกิจกรรม ร่วมกันเป็น กลุ่ม	สามัคคีคือ พลัง	เพื่อให้ นักเรียนฝึก ความสามัคคี ในการทำงาน ร่วมกัน	การ ทำงาน กลุ่มและ การ สนทนา	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6-7 คน ครูแจกใบ งานเรื่อง บอล สามมิติ ให้ นักเรียนศึกษาและ วางแผนการ ทำงาน ครูให้ สัญญาณการ แข่งขัน โดย กำหนดเวลาการ แข่งขัน 5 นาที เมื่อแข่งขันเสร็จ ครูถามกลุ่มชนะว่า มีวิธีการทำงาน อย่างไร	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ เป็นราย บุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะเวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
15	การทำกิจกรรม ร่วมกันเป็นกลุ่ม	เรามา ช่วยกัน	1. เพื่อให้ นักเรียนเห็น ความสำคัญ ของการทำ กิจกรรม ร่วมกันเป็น กลุ่ม 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก การวางแผน และยอมรับ ความคิดเห็น ของกลุ่ม	การ สนทนา และการทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน ครูแจกซอง ซึ่งประกอบไปด้วย ชิ้นส่วนเล็กๆ ซึ่งนำมาต่อกัน แล้วได้รูปสี่เหลี่ยม จัตุรัส ครูบอกเวลา เริ่มทำกิจกรรม พร้อมกัน โดยให้ สมาชิกหยิบ ชิ้นส่วนคนละ 1 ชิ้น จากนั้น ช่วยกันต่อจนเสร็จ กลุ่มใดเสร็จก่อน ให้ยกมือ เมื่อทุก กลุ่มทำเสร็จแล้ว ครูจึงให้กลุ่มที่ชนะ มาเล่าให้เพื่อนฟัง ว่ามีวิธีการทำงาน อย่างไร	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจผล จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
16	การเป็นผู้นำ ผู้ตาม	ฟังดี พูดดี	1. เพื่อให้ นักเรียน สามารถ แสดงความ คิดเห็นใน กลุ่ม 2. เพื่อให้ นักเรียนฝึก การฟังอย่าง ตั้งใจขณะที่ สมาชิกใน กลุ่มพูด	การ สนทนา และ การ ทำงาน กลุ่ม	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มๆ ละ 3-5 คน ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มช่วยกันแต่ง นิทาน 1 เรื่อง จากนั้นส่งตัวแทน กลุ่มละ 1 คน ออกมาเล่าหน้าชั้น เรียน ครูสุ่มถาม นักเรียนแต่ละกลุ่ม ถึงการกำหนดชื่อ เรื่องและวิธีการ เลือกตัวแทนกลุ่ม	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ รายบุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น
17	การเป็นผู้นำ ผู้ตาม	ร่วมคิด ร่วมทำ	1. เพื่อให้ นักเรียนฝึก การเสนอ ยอมรับ ข้อตกลงของ กลุ่ม 2. เพื่อให้ นักเรียนฝึก การยอมรับ ฟังความ คิดเห็นของ เพื่อน	การ ทำงาน กลุ่มและ การ สนทนา	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มๆ ละ 3-5 คน ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มช่วยกันคิด ช่วยกันเสนอ วิธีการต่างๆ พร้อมเหตุผล เพื่อให้ห้องเรียน น่าอยู่ น่าเรียน ให้ ตัวแทนของแต่ละ กลุ่มออกมา รายงาน ครูเป็นผู้ บันทึกข้อตกลงบน กระดานพร้อมทั้ง แสดงความดีตาม ข้อตกลงนั้น	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ เป็นราย บุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น

ชั้น / ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค ที่ใช้	ระยะ เวลา	การดำเนิน กิจกรรม	ประเมินผล
						เพื่อนำมาติดไว้ ภายในห้องเรียน เพื่อให้ทุกคน ปฏิบัติตาม พร้อม ทั้งมอบหมายให้ แต่ละกลุ่มติดตาม ผลการปฏิบัติตน ตามข้อตกลงของ ห้องเรียน	
18	การเป็นผู้นำ ผู้ตาม	สนุกกับ บทบาท สมมติ	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้ หน้าที่ของ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม และ กล้า แสดงออก 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถ แนะนำชักจูง เพื่อนให้ทำ กิจกรรม	การ ทำงาน กลุ่มและ การ สนทนา	1 ชั่วโมง	แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มๆ ละ 3-5 คน ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มช่วยกัน ปรึกษาหารือว่า ใครจะเป็นอะไร และต้องทำ อะไรบ้าง ให้แต่ละ กลุ่มออกมาแสดง และให้กลุ่มอื่น ทายว่าเพื่อนกลุ่ม นั้นแสดงเรื่องอะไร	1. จากการ ตอบคำถาม 2. ตรวจสอบ จากใบงาน 3. สังเกต จากการ ทำงานเป็น กลุ่มและ เป็นราย บุคคล 4. สังเกต จากการ แสดงความ คิดเห็น

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวรัชฎาภรณ์ ทับรวม
วันเดือนปีเกิด	21 พฤศจิกายน 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	151 ถนนบรรเจิดใจราช ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับบัณฑิต (การแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	การศึกษาระดับมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ